

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลของการศึกษาประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพและคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครและข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมคุณภาพชีวิต วิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสังเกตผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง จำนวน 24 คน เป็นผู้ที่ทำงานอยู่ในบริษัทฯ ก่อสร้าง 3 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยบริษัทฯ ก่อสร้างอาคารสูง อาคารสำนักงาน และบ้านพักอาศัย ระหว่างเดือน พฤษภาคม-กรกฎาคม 2552 เพื่อสร้าง ความเข้าใจ ประสิทธิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง นอกจากนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มผู้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝง เป็นตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย สำนักพัฒนาสังคม สำนักคุ้มครองแรงงานสำนักงาน

การส่งเสริมและสวัสดิการสังคม กองการพัฒนาชุมชน และมูลนิธิพัฒนาคุณภาพชีวิตระหว่างเดือน กรกฎาคม – สิงหาคม 2552 เพื่อรับรู้และเข้าใจแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มดังกล่าว ซึ่งเป็นแนวทางตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝง ผลของการศึกษาตอนที่ 2 คือ การเสนอแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยนำข้อมูลจากการวิจัยระยะที่ 1 ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร และแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างตามความคิดเห็นของผู้มีประสิทธิผล มาใช้เป็นข้อมูลประกอบในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารของหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ และหัวหน้างานของผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง โดยเทคนิค Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือน กันยายน – ธันวาคม พ.ศ. 2552 รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพและคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครและข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมคุณภาพชีวิต

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง

คุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไป 2) ภูมิฐานะและเหตุผลในการย้ายถิ่นสู่กรุงเทพมหานคร 3) ข้อมูลด้านสุขภาพ

- 4) สภาพในการดำเนินชีวิตและการทำงาน 5) ชีวิตครอบครัวและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
6) สภาพที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และ 7) ความคิดเห็นต่อสิ่งที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต
ดังเสนอข้อมูลดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไป

ผลที่ศึกษาจากการสัมภาษณ์ แบ่งประเด็นออกเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ ข้อมูลพื้นฐาน
และตำแหน่งหน้าที่ในการทำงาน

1.1.1 ข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขต
กรุงเทพมหานคร นำเสนอในรูปแบบตารางดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละของประชากรแฝง จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา รายได้ และ
ประสบการณ์ในการทำงาน

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	12	50
- หญิง	12	50
รวม	24	100
อายุ		
- ต่ำกว่า 20 ปี	2	8.33
- 21 – 30 ปี	3	12.50
- 31 – 40 ปี	7	29.17
- 41 – 50 ปี	9	37.50
- 50 ปีขึ้นไป	3	12.50
รวม	24	100

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา		
- ม.6	1	4.17
- ม.3	3	12.50
- ป.6	9	37.50
- ป.4	6	25.00
- ป.2	1	4.17
- ไม่ได้เรียนหนังสือ	4	16.66
รวม	24	100
รายได้ต่อวัน		
- ต่ำกว่า 200 บาท	7	29.17
- 200 – 230 บาท	10	41.66
- 231 – 260 บาท	4	16.67
- 261 บาท ขึ้นไป	3	12.50
รวม	24	100
ประสบการณ์ในการทำงาน		
- ไม่เกิน 5 ปี	14	58.33
- 6 – 10 ปี	3	12.50
- 11 – 15 ปี	4	16.67
- 16 ปีขึ้นไป	3	12.50
รวม	24	100

จากตารางที่ 6 พบว่า ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวน 12 คนเท่ากัน (ร้อยละ 50) ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41–50 ปี จำนวน 9 คน (ร้อยละ 37.50) ผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุสูงสุด คือ 66 ปี และผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุต่ำสุดคือ 18 ปี และการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 9 คน (ร้อยละ 37.50) มีผู้ที่จบการศึกษาระดับชั้นสูงสุดคือ มัธยมศึกษาปีที่ 6 และต่ำสุดคือไม่ได้เรียนหนังสือ รายได้ที่ได้รับส่วนใหญ่ได้รับค่าตอบแทน อยู่ในช่วง 200–230 บาทต่อวัน จำนวน 10 คน (ร้อยละ 41.66)

รองลงมาคือ ต่ำกว่า 200 บาทต่อวัน จำนวน 7 คน (ร้อยละ 29.17) ค่าแรงที่ได้รับของประชากรแฝงนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ในการทำงาน หากเป็นแรงงานที่มีฝีมือจะทำงานในตำแหน่งที่ดี เช่น นายช่าง หรือ หัวหน้าคนงาน ก็จะได้รับค่าจ้างในอัตราที่สูงกว่ากรรมกรทั่วไป และเมื่อทำงานเป็นเวลานานหลาย ๆ ปี ค่าตอบแทนจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามประสบการณ์ทำงานที่เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน โดยผู้ที่มีรายได้สูงสุดคือ 350 บาทต่อวัน และมีรายได้ต่ำสุดคือค่าแรงตำแหน่งกรรมกรทั่วไป 160 บาทต่อวันซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำในเขตกรุงเทพมหานครในขณะนั้น พ.ศ. 2552 คือ 203 บาทต่อวัน ส่วนรายได้จากการทำงานนอกเวลา หรือ โอที จะคิดเป็นชั่วโมงซึ่งแตกต่างกันโดยขึ้นอยู่กับค่าแรงของคนงานแต่ละคน ประมาณชั่วโมงละ 30 – 40 บาท

ส่วนประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานก่อสร้างไม่เกิน 5 ปี จำนวน 14 คน (ร้อยละ 58.33) ผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ในการทำงานก่อสร้างสูงสุดคือ 50 ปี และต่ำสุดคือ 5 เดือน ในอดีตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างเคยประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมเมื่อเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร งานที่เหมาะสมมากที่สุด คือ งานก่อสร้าง เนื่องจาก การศึกษาต่ำ มีความรู้และประสบการณ์เฉพาะทางด้านเกษตรกรรมเท่านั้น ไม่สามารถทำงานบริษัทฯ ที่ต้องอาศัยวุฒิการศึกษาได้ บางรายเริ่มทำงานตั้งแต่ยังเป็นวัยรุ่น จนถึงปัจจุบันมีประสบการณ์ในการทำงานก่อสร้างมาสิบกว่าปี บางรายเคยทำงานอื่นมาก่อน แต่ปัจจุบันก็ได้เปลี่ยนมาทำงานก่อสร้างเป็นงานหลัก นอกจากนี้ยังมีบางรายที่เพิ่งเรียนจบเพียงแค่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่ไม่ได้เรียนต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น เนื่องจากตัดสินใจออกจากโรงเรียน และมีครอบครัว โดยหนีผู้ปกครองพากันเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร แล้วเข้ามาสมัครทำงานกับบริษัทฯ ก่อสร้างในตำแหน่งกรรมกร

1.1.2 ตำแหน่งหน้าที่ในการทำงาน

จากการให้ข้อมูลของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่างานก่อสร้างที่ประชากรแฝงผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนทำนั้นมีหลายหน้าที่หลายตำแหน่ง เช่น หัวหน้าคนงาน นายช่าง ผู้ช่วยช่าง คนงานทั่วไป กรรมกร เป็นต้น ส่วนตำแหน่งที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่โดยเฉพาะผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพศหญิง ก็คือ ตำแหน่งกรรมกร เพราะงานก่อสร้างนั้นเป็นอาชีพที่ต้องใช้ทักษะด้านแรงงานค่อนข้างสูงจึงเหมาะสมกับเพศชายมากกว่า ทั้งต้องอาศัยฝีมือและประสบการณ์ในการทำงาน งานก่อสร้างจึงไม่เหมาะกับเพศหญิง เนื่องจากเป็นสิ่งที่ไม่ถนัด ส่วนใหญ่จึงทำได้เพียงเป็นกรรมกร ที่มีหน้าที่หลักคือการทำงานเก็บกวาด ผสมปูน ช่วยเหลือช่าง หรือ บางครั้งอาจจะต้องทำงานที่มีการใช้แรงแบกหามบ้าง เป็นต้น ดังนั้นผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพศหญิงจึงทำงานในตำแหน่งกรรมกรทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเพศชายนั้นก็มีตำแหน่งที่หลากหลายตาม

ฝีมือและประสบการณ์ในการทำงานของแต่ละคน เริ่มตั้งแต่เป็นกรรมกร บางคนอาจเป็นถึงหัวหน้า
คนงานเลยทีเดียว ดังข้อมูลตัวอย่างดังต่อไปนี้

“เรียนต่ำ ทำงานสูง พ่อแม่ทำงานอยู่กับบริษัท เบญจมาศก่อน เป็นคนอุดรดิตถ์
มาทำกันทั้งครอบครัว เป็นหัวหน้าคนงาน คุมงานด้วย ตำแหน่งจริง ๆ ของผมตำแหน่งผู้ช่วย
ช่างสำรวจ ตอนนี้ก็ทำเซฟตี้ด้วย”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 01 เพศชาย อายุ 43 ปี)

“ตำแหน่งคนงานทั่วไป เป็นผู้ช่วยช่างสำรวจ หน้าที่ก็แล้วแต่โฟร์แมนจะสั่ง เช่น ตี
ลายบ้าง ให้ระดับบ้าง ก็ทุกอย่างที่เค้าให้ทำ”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 03 เพศชาย อายุ 18 ปี)

“ตำแหน่งกรรมกร ทำงานทั่วไป เค้าใช้ไปทำให้ทำอะไรก็ทำเวลาทำงานก็ตั้งแต่ 7.30 –
17.30 น.”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 05 เพศหญิง อายุ 35 ปี)

“ตำแหน่งกรรมกร ก็ทำทุกอย่าง เช่น ยกไม้ มัดเหล็ก แต่ปัจจุบันทำตำแหน่ง ผู้ช่วย
จป. เกี่ยวกับความปลอดภัย Safety”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 08 เพศหญิง อายุ 41 ปี)

“ทำงานช่างไม้ ทำมาหลายปีแล้ว ทำอยู่กับบริษัท อื่นก่อน แล้วค่อยมาที่นี่
เป็นลูกน้องของหัวหน้าชุด”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 10 เพศชาย อายุ 42 ปี)

“... เป็นกรรมกรมีหน้าที่มัดเหล็กและงานอื่น ๆ ...”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 16 เพศหญิง อายุ 45 ปี)

“... ทำตำแหน่งกรรมกร ก็คือเราผสมปูนให้ช่าง ไม่เคยคิดทำงานอย่างอื่น”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 21 เพศหญิง อายุ 32 ปี)

“ทำงานก็ทำหลายอย่าง ทำความสะอาดบ้าง เก็บไม้ เทปูนบ้าง ทำงานตั้งแต่ 08.00 –17.00 น.”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 23 เพศหญิง อายุ 46 ปี)

1.1.3 ภูมิฐานะและเหตุผลในการย้ายถิ่นสู่กรุงเทพมหานคร

ภูมิฐานะและเหตุผลในการย้ายถิ่นสู่กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสรุปผลจากการสัมภาษณ์ โดยแบ่งประเด็นออกเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ ภูมิฐานะเดิมและเหตุผลในการย้ายถิ่นสู่ กรุงเทพมหานคร

1.1.3.1 ภูมิฐานะเดิม

ภูมิฐานะเดิมของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน สรุปรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละของประชากรแฝง จำแนกตามภูมิฐานะเดิม

ภูมิฐานะเดิม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	14	58.33
ภาคเหนือ	8	33.33
ภาคกลาง	2	8.34
รวม	24	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่า ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ที่ภูมิฐานะเดิมมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น จำนวน 14 คน (ร้อยละ 58.33) รองลงมาคือเป็นผู้ที่ภูมิฐานะเดิมมาจากภาคเหนือ เช่น จังหวัดอุดรธานี จังหวัดแพร่ และจังหวัดตาก เป็นต้น จำนวน 8 คน (ร้อยละ 33.33) และเป็นผู้ที่ภูมิฐานะเดิมมาจากภาคกลาง คือ จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 คน (ร้อยละ 8.34)

1.2.2 เหตุผลในการย้ายถิ่นสู่กรุงเทพมหานคร

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้ให้เหตุผลในการย้ายเข้ามาทำงานก่อสร้างในเขต กรุงเทพมหานคร คือ การขาดทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม สาเหตุการย้ายเข้า

กรุงเทพมหานครรองลงมาคือ การหาเงินเพื่อส่งไปเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด การไม่มีงานทำ การขาดที่ดินทำกิน และไม่มีเงินในการลงทุน ในแต่ละสาเหตุนำเสนอรายละเอียด ดังนี้

1.2.2.1 การขาดทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้

แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครเดิมเคยทำอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักแต่ได้ผลผลิตต่ำและไม่คุ้มการลงทุน การทำงานที่ต่างจังหวัดนั้นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นฤดูกาล และผลผลิตทางการเกษตรไม่มีความแน่นอน ขึ้นอยู่กับดินฟ้าอากาศ ถ้าฝนตกชุกและสม่ำเสมอ พืชจะอุดมสมบูรณ์ให้ผลผลิตเต็มที่ แต่ถ้าฝนไม่ตกตามฤดูกาล พืชที่ลงทุนก็จะให้ผลผลิตน้อย ผลตอบแทนที่ได้จะน้อยตามเช่นกัน รายรับที่ได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมจึงไม่แน่นอนและบางครั้งไม่เพียงพอต่อรายจ่ายของครอบครัว จึงต้องย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร เพราะมีรายได้ ที่แน่นอนและไม่ต้องมีความเสี่ยงในการลงทุนเหมือนการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ที่ต้องรอให้พืชผลออกออกผลกว่าจะถึงเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตเพื่อนำไปขายก็ต้องใช้เวลาหลายเดือนกว่าจะได้เงิน ซึ่งบางครั้งมีความจำเป็นต้องใช้เงินอย่างเร่งด่วน แตกต่างกับการทำงานก่อสร้างที่มีการจ่ายเงินค่าแรงตามกำหนดเวลาเป็นงวด ๆ 2-3 ครั้งต่อเดือน การเข้ามาหางานทำในกรุงเทพมหานครจึงเป็นทางออกที่จะทำให้ได้เงินมากกว่าการทำงานในภูมิลำเนาของตนเอง ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“... ที่บ้านก็มีที่ มีไร่ มีนาอยู่ แต่ต้องลงทุน ผลผลิตไม่แน่นอน มีเงินออกอย่างเดียว ไม่รู้จะมีเงินเข้าหรือเปล่า ทำงานที่นี้ไม่ต้องลงทุน ได้เงินแน่นอน ยังมีโอกาได้เพิ่มขึ้น เหตุผลที่มาทำงานก็อยากได้เงิน อยู่บ้านทำหอมแดงปลูกถั่ว ตอนนี้ถั่วก็แห้ง ปลูกถั่ว 4 ไร่ ได้ 2 ปี๊บ ลงทุนไปตั้งพันกว่าบาท ได้ยังไม่พอ 300 บาทเลย ไม่คุ้มค่าแรง 3 เดือนกว่าจะได้เงิน แล้วก็หอมแดง ทำไร่อ่านา หอมแดงก็หัวใหญ่ ทำแล้วกว่าจะได้มา ราคาตก 2 บาท 3 บาท ต่อกิโล มันไม่คุ้มกับค่าปุ๋ยทำงานอย่างนี้คือชั่ว ๆ เราได้เงินแน่ ๆ ที่ที่มีอยู่ก็เลยให้เค้าเช่าทำไร่ไป”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 01 เพศชาย อายุ 43 ปี)

“ที่โน่นมันไม่ดี มันไม่เจริญ ปีหนึ่งจะได้เกี่ยวข้าวครั้งหนึ่ง ทำสวนลำไย ลั่นจี่ กิโลหนึ่งได้สิบกว่าบาท ไม่ชอบทำนา ที่เราเองทำอย่างนี้ได้เงินเยอะกว่า ทำสวนได้น้อย ปีหนึ่งได้หน่อยเดียวเอง ถ้าได้มากกว่านี้ก็ไม่มา เหตุผลคือต้องการหาเงิน”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 13 เพศหญิง อายุ 53 ปี)

“... เพราะอยู่บ้านที่ต่างจังหวัดมีอาชีพทำนา ที่มาอยู่กรุงเทพฯ ก็คือต้องการมาหาเงินเพราะที่บ้านไม่มีงานให้ทำ นอกจากทำนาแล้วก็มีรับจ้างตัดอ้อยบ้าง แต่ที่บ้านก็พอมีที่นาทำกินบ้างประมาณ 8 ไร่ แต่ปีนี้แล้ง เลยไม่ได้ทำเลย ถ้าปีไหนฝนดีก็ทำได้และถ้าฝนแล้งก็ไม่ได้ทำเหมือนปีนี้ที่ต้องเข้ามาหางานทำที่กรุงเทพฯ ...”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 14 เพศหญิง อายุ 54 ปี)

“ที่บ้านก็ทำอะไรทำนา แต่ปีนี้แล้งเลยไม่ได้ทำนา และอยู่บ้านก็ไม่มีรายได้อะไร จะทำอะไรก็ต้องลงทุนมาก แต่ผลผลิตที่ได้ก็ไม่ดี หนี้สินก็เยอะ ก็เลยตัดสินใจมาทำงานที่กรุงเทพฯ สามีก็มาด้วยทำงานก่อสร้างเหมือนกัน”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 16 เพศหญิง อายุ 45 ปี)

1.2.2.2 การหาเงินเพื่อส่งไปเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด สาเหตุรองลงมาในการย้ายเข้ามาในกรุงเทพมหานคร คือ การหาเงินเพื่อส่งไปเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด วิถีชีวิตของคนต่างจังหวัดส่วนใหญ่จะอยู่เป็นครอบครัวใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวซึ่งประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก บางครอบครัวมีบุตรที่อยู่ในวัยที่กำลังได้รับการศึกษา จึงจำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมากเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าบำรุงการศึกษา ค่าเช่าห้องพัก ค่าหนังสือ ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียนนักศึกษา เป็นต้น เพื่อหารายได้มาให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนของบุตร จึงต้องมาทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“... สาเหตุที่เข้ามาทำงานที่กรุงเทพฯ ก็เพราะต้องการมาหางานทำเพื่อหาเงินส่งลูกเรียน ... ทำงานก็ไม่มีเงินเก็บหรือส่งให้ลูกเดือนละประมาณ 2,000–3,000 บาท ส่วนที่เหลือก็เก็บไว้ใช้จ่ายในแต่ละวัน”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 07 เพศหญิง อายุ 35 ปี)

“เพราะที่บ้านไม่มีรายได้ ก็เลยมาทำงานที่กรุงเทพมหานคร หาเงินให้ลูกเรียนหนังสือ มีลูก 2 คน คนหนึ่งอยู่ ปวช. อีกคนหนึ่งอยู่ ป. 2 อยู่ที่บ้านทั้งสองคน เงินก็ส่งให้ลูกค่าหนังสือ ทำงานเดือนหนึ่งก็แค่พอถึงเข้าพันทบาท ส่งที่บ้านประมาณ ห้าพันบาท ไม่ค่อยพอ ถ้าอาจารย์เรียกมา สามพัน สักพันก็ต้องหาไปให้ ถ้าไม่มีก็ต้องยืมเขา ถ้าเงินออกมาก็หักให้เขา มันต้องมีค่าอุปกรณ์การเรียนทุกอย่าง”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 10 เพศชาย อายุ 42 ปี)

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งเป็นผู้หญิงอายุ 53 ปี มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่มีสามีเป็นคนจังหวัดเชียงราย ซึ่งสามีเคยแต่งงานและได้มีลูกมาแล้ว 2 คน โดยที่สามีของเธอต้องคอยส่งค่าเล่าเรียนให้ลูกทั้งสองมาโดยตลอด จนปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี ลูกคนโตเรียนก่อสร้าง ส่วนลูกคนเล็กเรียนคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สามีของเธอมีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบดูแลค่าใช้จ่ายของบุตรทั้งสองที่มีราคาสูงเกือบถึง 20,000 บาท ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ทำให้สามีของเธอต้องใช้เงินที่ได้รับแต่ละเดือนแทบจะไม่เหลือไว้ใช้จ่ายใช้สอยอย่างอื่นเลย นอกจากหน้าที่รับผิดชอบดูแลค่าใช้จ่ายลูกของสามีแล้ว ทั้งสองยังมีลูกด้วยกันอีก 2 คน ลูกคนเล็กกำลังเรียนอยู่ชั้น ป. 2 ลูกคนโตกำลังเรียน ปวช. ก่อสร้าง ชั้นปีที่ 1 ซึ่งเธอมีความคิดว่าจะส่งให้เรียนจนจบ ปวส. แล้วจากนั้นก็ให้ทำงานและรับผิดชอบส่งตัวเองเรียนไปพร้อม ๆ กัน ความรับผิดชอบที่ต้องดูแลลูกถึง 4 คน ทำให้ทั้งสองคนต้องเข้ามาหางานทำในกรุงเทพมหานคร เพื่อความอยู่รอดของตนเองและเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนของลูก ๆ โดยที่ยังมีความหวังว่าเมื่อหมดภาระแล้วจะกลับไปอยู่บ้านที่จังหวัดเชียงราย ดังข้อมูลต่อไปนี้

“... ได้แฟนคนเชียงราย มีลูก 2 คน โตแล้ว เรียนก่อสร้างเหมือนกัน เรียนพวกโยธา อีกคนหนึ่งเรียนคอมพิวเตอร์ธุรกิจ อยู่ชลบุรี เช้าบ้านให้เขาอยู่ เดือนหนึ่งเกือบสองหมื่น หมายถึงแฟนป้าก็ต้องส่งหมดไม่เหลือ แฟนทำงานไม่เหลือ ส่งให้หมดไม่เหลืออยู่ตั้ง 11 ปี ... เหตุผลคือต้องการหาเงิน เดี่ยวถ้าจบก็จะกลับแล้ว กลับไปทำนา คนเล็กเข้า ป. 2 คนโตเรียน ปวช. ปีหนึ่งก่อสร้าง ถ้าจบ ปวส. ก็ให้ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย ...”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 13 เพศหญิง อายุ 53 ปี)

1.2.2.3 การไม่มีงานทำ ขาดที่ดินทำกินและไม่มีเงินในการลงทุน ผู้ให้ข้อมูลได้ให้เหตุผลถึงการย้ายเข้ามาทำงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครที่คล้ายคลึงกัน คือ ที่อยู่อาศัยในต่างจังหวัดนั้น ไม่มีที่ดินทำกิน ไม่มีเงินในการลงทุน และไม่มีงานรองรับ โดยที่ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งพยายามที่จะออกไปรับจ้างทำงานรายวันในต่างจังหวัด แต่ก็ได้ค่าจ้างเพียงวันละร้อยกว่าบาท ซึ่งรายรับที่ได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายของครอบครัว อีกทั้งยังต้องส่งลูกเรียนหนังสือ ทำให้ต้องดิ้นรนเข้ามาหางานทำในเขตกรุงเทพมหานคร และผู้ให้ข้อมูลอีกรายหนึ่งได้ให้เหตุผลการเข้ามาทำงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร คือ การย้ายถิ่นและทำงานตามสามี เพื่อไม่ให้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ผู้ให้ข้อมูลหลายรายเข้ามาทำงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครเป็นหลัก แต่เมื่อถึงฤดูทำนา ก็จะขอลาหยุดไปปลูกข้าวปีละครั้ง ครั้งละหนึ่งสัปดาห์ หรือหนึ่งเดือน หรือนานกว่านั้น เมื่อเสร็จสิ้น

การทำงานก็สามารถที่จะกลับเข้ามาทำงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานครได้อีก ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“... สาเหตุที่มาทำงานที่กรุงเทพฯ ก็เพราะที่บ้านไม่มีงาน ไม่มีรายได้ ไปรับจ้างก็แค่วันละร้อยกว่าบาท จะทำอย่างอื่นก็ไม่มีเงินทุน นอกจากทำนา วางจากการทำนาก็มาหาเงินที่กรุงเทพฯ... เงินที่หาได้ก็ส่งให้ลูกและเก็บออมบ้างเล็กน้อย หนี้สินก็มีนิดหน่อย”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 11 เพศชาย อายุ 45 ปี)

“... เหตุผลที่มาทำงานที่กรุงเทพฯ ก็เพื่อมาหาเงินเพราะที่บ้านไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเองเลย แต่ก่อนก็เคยมีแต่ ปู่ ย่า ตา ยาย ขายไปหมดแล้ว เราคนจนก็ต้องดิ้นรนปากกัดตีนถีบหาเงินเลี้ยงตัวเอง”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 12 เพศชาย อายุ 66 ปี)

“... ที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ เพราะต้องย้ายตามสามีมากกว่า และงานทุกวันนี้ก็หายาก ถ้าเราได้งานที่อื่น ก็ต้องเสียค่ารถไปกลับที่พักกลับที่ทำงานเพิ่มอีก เพราะอยู่ที่บ้านที่ต่างจังหวัดก็ไม่มีที่ดินให้ทำกิน มีเพียงที่ดินสำหรับปลูกบ้านเท่านั้น ...”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 15 เพศหญิง อายุ 32 ปี)

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งอพยพครอบครัวที่มีทั้งตนเอง ภรรยา ลูกสาว และลูกเขย เพื่อหนีจากภาวะการว่างงานในต่างจังหวัด โดยเข้ามาหางานทำตามโครงการก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร นอกจากการทำงานแล้ว ตนเองไม่ได้มีความรู้ที่จะสามารถนำไปประกอบอาชีพเสริมอื่น ๆ ได้ และในต่างจังหวัดก็ยังไม่มีงานที่จะสร้างรายได้ให้เพียงพอต่อความรับผิดชอบในฐานะหัวหน้าครอบครัว อีกทั้งตนยังมีบุตรในวัยเรียน และต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากสำหรับค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ทำให้ผู้ให้ข้อมูลรายนี้ตัดสินใจย้ายครอบครัวเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับสาเหตุของการเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครของผู้ให้ข้อมูล รหัส 23 และผู้ให้ข้อมูล รหัส 24 ที่กล่าวว่าในต่างจังหวัดไม่มีอาชีพเสริมนอกเหนือจากทำนา ทำไร่ ทำสวน และการทำเกษตรกรรมอื่น ๆ ที่เคยทำเป็นงานหลักแต่ก็สร้างรายได้ให้เพียงน้อยนิด ซึ่งก็ยังไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครอบครัว ดังข้อมูลต่อไปนี้

“มาอยู่ที่นี่ 1 ปีกว่า มาอยู่กับภรรยา มาด้วยกันบ้านเดียวกัน กับลูกสาว ลูกเขย . . . อยู่ที่บ้านไม่รู้จะทำอะไร ช่วงหน้ามาก็กลับไปทำนาที่บ้านปีละครั้ง ประมาณ 5-6 เดือน กลับมาก็เป็นอาทิตย์บ้าง เป็นเดือนบ้าง นาเป็นของเราเอง เป็นนายตั้งเองก็ดี แต่มันไม่มีตั้งค์ใช้ คือลูกจะเรียนมั่ง ทำงานที่นี่ได้เป็นวันเป็นเดือน ที่บ้านทำนาได้เงินเป็นปีกว่าจะได้เกี่ยวข้าว เรากำหนดเงินได้พอใจกับงานที่ทำให้คะแนนเต็ม 8-9 เฉพาะไซค์นี้ ไซค์อื่น ๆ ก็เหมือนกัน”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 18 เพศชาย อายุ 49 ปี)

“... ที่บ้านไม่มีงานทำนอกจากทำนาแล้วก็พอมีปลูกกล้วยเหลือง ในหมู่บ้านก็มีการเย็บผ้าเหมือนกันแต่ไม่เคยไปทำเพราะเราไม่มีความรู้ทำไม่เป็น”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 23 เพศหญิง อายุ 46 ปี)

“เข้ามาทำงานทำที่กรุงเทพฯ ก็เพื่อมาหาเงิน ที่บ้านไม่มีเงินใช้... ที่บ้านต่างจังหวัดไม่มีอาชีพเสริมนอกจากทำนา ก็มีที่นาอยู่ประมาณ 4-5 ไร่ ก็ไม่พอทำกิน...”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 24 เพศหญิง อายุ 33 ปี)

1.3 ข้อมูลด้านสุขภาพ

ในส่วนของคุณลักษณะสุขภาพ ผู้วิจัยสรุปผลที่ศึกษาจากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสังเกต โดยแบ่งประเด็นออกเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ กลุ่มที่มีความพึงพอใจต่อสภาพร่างกายของตนเองและกลุ่ม ที่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายของตนเอง

1.3.1 กลุ่มที่มีความพึงพอใจต่อสุขภาพของตนเอง

ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 19 คน (ร้อยละ 79.17) มีความพึงพอใจต่อสภาพร่างกายของตนเองในระดับดี บางรายยังเป็นวัยรุ่นที่มีอายุเพียง 20 ปีกว่า ทำให้ยังมีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ ไม่เจ็บป่วย และบางรายที่ถึงแม้จะมีอายุมาก แต่มีการออกกำลังกายทำงาน และการออกกำลังกายหลังเลิกงานอย่างสม่ำเสมอ เช่น เล่นตะกร้อ เล่นฟุตบอล เป็นต้น ทำให้มีสุขภาพแข็งแรง แต่ก็มีปัญหาด้านสุขภาพบ้าง เช่น การปวดเมื่อยตามร่างกาย ได้แก่ หัวเข่า ขา และหลัง ซึ่งเป็นเพราะการทำงานแบกหามที่หนักมากเกินไป หรือการตากแดดทั้งวัน ทำให้ปวดศีรษะ มีไข้ในบางครั้งมีอาการแพ้ฝุ่นซีเมนต์บ้างบางครั้งแต่ไม่เกิดขึ้นบ่อยนัก ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“สุขภาพก็ตรวจอยู่ ก็มีเลือดจางนิดนิด ก็มีความดันนิดหน่อย นอกนั้นก็ไม่มีอะไร สุขภาพก็แข็งแรงนะเฉพาะตัวผม ของแฟนก็แข็งแรง อย่างดีก็เป็นหวัดธรรมดา เพราะจะออกกำลังกายตลอด ตอนเย็นเลิกงาน”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 01 เพศชาย อายุ 43 ปี)

“สุขภาพแข็งแรงดี ไม่มีโรคประจำตัว ไม่เคยไปตรวจสุขภาพ นอกจากเวลาปวดหัวไม่สบายก็ไปหาหมอที่โรงพยาบาลนนท์ 2 ใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพ ในส่วนของบริษัทฯ ก็มีบัตรประกันสังคมให้ สวัสดิการก็ตรวจสุขภาพประจำปีก็มีแต่ของพนักงานรายเดือน ส่วนพนักงานรายวันอย่างเราไม่มี แต่ว่าถ้าเราเจ็บป่วยในเวลางานบริษัทฯ ก็รับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด แต่ถ้านอกเวลางานก็ต้องจ่ายเงินเอง ส่วนบัตรประกันสังคมก็เพิ่งได้มายังไม่เคยใช้และไม่เคยประสบอุบัติเหตุด้วย”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 07 เพศหญิง อายุ 35 ปี)

“สุขภาพก็มีปวดเมื่อยตามร่างกายก็เป็นธรรมดา ปวดเข่า ปวดขา เวลาไปหาหมอก็ใช้เงินตัวเอง บริษัทฯ ไม่มีสวัสดิการให้ ประกันสังคมก็ไม่มี เคยไปตรวจสุขภาพประมาณ 2-3 ครั้ง แต่ก็ไม่มีโรคอะไรอย่างอื่น”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 16 เพศหญิง อายุ 45 ปี)

“แข็งแรงดีครับ พอใจกับรูปร่างของตัวเองครับ ก็ผมกินยังงี้ก็ไม่อ้วนนะครับ มันจะขึ้นความสูงหมดของผม หมายถึงช่วงนี้ก็คือสูงขึ้น ๆ กินยังงี้ก็ไม่อ้วน ผมถ่ายพยาธิทุกเดือน”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 17 เพศชาย อายุ 21 ปี)

“ก็แข็งแรงดี แต่ก่อนก็เคยตรวจเดี๋ยวนี้ไม่เคยตรวจ ทางบริษัทฯ ไม่มีตรวจนะครับ ผมไม่มีเป็นไข้ คือตกเย็นก็เล่นตะกร้อ เล่นฟุตบอล”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 19 เพศชาย อายุ 25 ปี)

“ก็พอใจ ไม่เจ็บป่วย มีแต่ใช้ธรรมดา ถ้าเจ็บป่วยรักษาจากบริษัทฯ ให้โดยตรง ไม่ได้ทำประกันสังคม เจ็บป่วยกับบริษัทฯ พอเราไปหาหมอก็เอาบิลเบิกบริษัทฯ เบิกได้เต็มทุกกรณี ก็ต้องรอบบริษัทฯ จะช่วยพิจารณาถ้าเกิดเหตุข้างนอก”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 21 เพศหญิง อายุ 32 ปี)

“สุขภาพแข็งแรงแต่ก็มีแพ้ในบ้างบางครั้ง แต่ไม่เคยป่วยถึงขนาดต้องนอนโรงพยาบาล และไม่เคยตรวจสุขภาพ มีบัตรประกันสุขภาพแต่ต้องไปใช้สิทธิที่บ้านต่างจังหวัด แต่ถ้าไม่สบายที่บริษัทฯ ก็ไปหาหมอที่คลินิก บริษัทฯ จะออกค่ารักษาพยาบาลให้”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 23 เพศหญิง อายุ 46 ปี)

1.3.2 กลุ่มที่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายของตนเอง

จากการศึกษาพบว่า มีผู้ให้ข้อมูลเพียง 5 คน จาก 24 คน ที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกาย โดยมีโรคประจำตัว ที่ต้องได้รับการรักษาและกินยาตามที่แพทย์สั่งเป็นประจำ ค่าใช้จ่ายในการรักษามาจากการทำประกันสังคม แต่ทุกเดือนประชากรแฝงต้องเสียค่าประกันสังคมถึงร้อยละ 5 ของเงินเดือน มีเพียงผู้ให้ข้อมูล รหัส 13 คนเดียวเท่านั้นที่เป็นพนักงานของบริษัทฯ และรับค่าจ้างเป็นรายเดือน จึงได้ทำประกันสังคม และสามารถใช้บริการในการรักษาพยาบาลได้อย่างเต็มที่ แต่สำหรับผู้ให้ข้อมูลอีก 4 คนที่เหลือเป็นเพียงลูกจ้างรายวัน ไม่ได้มีสวัสดิการในการรักษาพยาบาลจากทางบริษัทฯ จะมีเพียงบัตรประกันสุขภาพ (บัตรทอง) ใช้ในกรณีที่เข้ารับการรักษากับโรงพยาบาลของรัฐหรือโรงพยาบาลอื่นที่ระบุไว้ นอกเหนือจากนั้นจะต้องออกค่ารักษาพยาบาลเองทั้งหมด ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“สุขภาพก็ปวดเมื่อยตามร่างกายโดยเฉพาะหลังจะปวดมาก คงเพราะทำงานหนักเกินไปเวลาปวดก็ไปซื้อยามากินใช้เงินประมาณ 700–800 บาท ก่อนนี้เคยกินเหล้าแต่ตอนนี้เลิกกินได้ประมาณ 8 เดือนแล้ว ไม่เคยไปตรวจสุขภาพเลยเพราะไม่มีเวลา ไม่มีคนพาไปเพราะเรารู้หนังสือและเงินก็ไม่มีด้วยบางครั้งก็ยืมเพื่อน เวลาไม่สบายก็ไปหาหมอค่าใช้จ่ายเราก็จ่ายเอง”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 11 เพศชาย อายุ 45 ปี)

“สุขภาพของป้าไม่ค่อยแข็งแรง เป็นเบาหวาน ปีที่แล้วก็ได้ตกตึก สลบไปเลยชั้นเดียว...”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 13 เพศหญิง อายุ 53 ปี)

ผู้ให้ข้อมูล รหัส 12 ผู้ให้ข้อมูล รหัส 14 และผู้ให้ข้อมูล รหัส 15 มีสุขภาพที่ไม่ค่อยแข็งแรง โดยมีโรคประจำตัวหลายชนิด ซึ่งบางรายจำเป็นต้องเข้ารับการรักษาที่คลินิกพิเศษเป็นประจำปีละ 3–4 ครั้ง โดยที่ค่าใช้จ่ายในการรักษาต้องรับผิดชอบเองทั้งหมด สาเหตุที่ไม่ได้ทำประกันสังคมเพราะว่าเพิ่งจะเข้ามาทำงานในบริษัทฯ ได้ไม่นาน แต่ถ้าเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลของรัฐ

ก็จะสามารถใช้บัตรประกันสุขภาพ (บัตรทอง) ได้ แต่ระยะทางจากที่พักอยู่ห่างจากโรงพยาบาลของรัฐมาก การเดินทางเสียเวลาและไม่สะดวก ส่วนใหญ่จึงเลือกใช้บริการรักษาพยาบาลที่คลินิกใกล้ที่พัก เพราะไม่ทำให้เสียเวลางานและมีความสะดวกมากกว่า ส่วนผู้ให้ข้อมูล รหัส 12 และผู้ให้ข้อมูล รหัส 15 เลือกที่จะกลับไปเฝ้ารักษาและเฝ้าจากโรงพยาบาลที่จังหวัดของตนเพราะมีสิทธิได้รับการรักษาอยู่ที่นี่ โดยเสียค่าใช้จ่ายเพียงค่าเดินทางแต่ไม่ต้องเสียค่ายาและค่ารักษาพยาบาล ดังตัวอย่างข้อมูลต่อไปนี้

“สุขภาพก็มีโรคประจำตัวเป็นโรคความดันโลหิตสูง หมอให้กินยาประจำไปหาหมอก็ให้ยามากินครั้งละ 3-4 เดือน กินก่อนนอนทุกวัน ๆ ละเม็ด ไม่เคยไปตรวจสุขภาพเลย ตากแดดทุกวัน แข็งแรง นอกจากเวลาประสพอุบัติเหตุถึงจะได้ไปหาหมอที่โรงพยาบาลแต่ก็มีบัตรประกันสุขภาพ แต่ก่อนเคยตกรั้วร้านแซนฮักไปหาหมอที่โรงพยาบาลบางมด เขาก็ส่งผมไปที่โรงพยาบาลที่จังหวัดหนองบัวลำภู หมอก็ผ่าตัดให้และต้องดมเหล็ก ก็ไปรักษากับหมอพระอยู่ 3 เดือนก็หาย ตอนนี้ออนเหล็กออกแล้วแต่แขนก็ยังอยู่ ส่วนยาความดันก็ไปเอาที่หนองบัวลำภู เพราะใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพที่นั่น”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 12 เพศชาย อายุ 66 ปี)

“สุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง มีโรคประจำตัว คือ โรคหัวใจอ่อนแรง โรคความดันต่ำ ไขมันอุดตันในเส้นเลือด เคยไปตรวจสุขภาพปีละ 2-3 ครั้ง ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด บริษัทฯ ไม่มีสวัสดิการให้ โชคดีที่มีบัตรประกันสุขภาพก็ได้ตรวจฟรี แต่ถ้าไปหาหมอกlinikก็ต้องเสียเงินเองทั้งหมด ก็ไปหาหมอที่คลินิกประมาณปีละ 3-4 ครั้ง บริษัทฯ ไม่มีประกันสังคมให้เพราะเพิ่งจะเข้ามาทำงานได้ไม่นาน แต่ตอนอยู่ที่บริษัทฯ ชีโนมีประกันสังคมให้ และไม่มีมีการตรวจสุขภาพประจำปีของพนักงาน แต่ถ้ามีคนงานบาดเจ็บในเวลางานก็จะพาไปส่งที่โรงพยาบาล”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 14 เพศหญิง อายุ 54 ปี)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นประกอบกับข้อมูลจากการสังเกตสภาพร่างกายของผู้ให้ข้อมูล รหัส 14 ที่พบว่าผู้ให้ข้อมูลรายนี้มีผิวหนังค่อนข้างคล้ำ เนื่องจากการทำงานกลางแจ้งแดดจัดเป็นเวลานาน ส่วนร่างกายนั้นเป็นคนค่อนข้างท้วม จากรายละเอียดที่ได้ทำให้เกิดความสอดคล้องกันกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลบอกว่าตนมีโรคประจำตัวหลายโรค คือ โรคไขมันในเลือดสูง ความดันต่ำ และโรคหัวใจอ่อน อีกทั้งเพิ่งเคยประสพอุบัติเหตุแซนฮัก ทำให้ปัจจุบันยังไม่สามารถเหยียดแขนตึงได้เหมือนปกติ

สภาพร่างกายผิวล้าจากการทำงานหนัก สุขภาพไม่ค่อยดี มีโรคประจำตัว
ความดันต่ำ หัวใจอ่อน ไชมันในเลือดสูง รูปร่างท้วม

(การสังเกตผู้ให้ข้อมูล รหัส 14 เพศหญิง อายุ 54 ปี)

“สุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง มีโรคประจำตัว คือ โรคหอบหืด เป็นมาตั้งแต่เด็ก ต้องกิน
ยาและพ่นยาตลอด ยาถ้าไม่ซื้อที่โรงพยาบาลก็ต้องกลับไปเอาที่บ้านต่างจังหวัด...”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 15 เพศหญิง อายุ 32 ปี)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล รหัส 15 พบว่า มีความสอดคล้องกันกับข้อมูลที่ได้
จากการสังเกต โดยสภาพร่างกายของผู้ให้ข้อมูลรายนี้ จะมีผิวน้ำสีคล้ำจากการทำงานหนัก
สุขภาพไม่ค่อยแข็งแรงเนื่องจากมีโรคประจำตัวคือโรคหอบหืด ดังข้อมูลต่อไปนี้

ผิวล้าจากการทำงานหนัก กล้าพูด คุยก่ง สุขภาพไม่ค่อยดี ไม่ค่อยแข็งแรงและมี
อาการหายใจค่อนข้างลำบาก เป็นหอบหืดต้องพ่นยาเป็นประจำ สติปัญญาดี

(การสังเกตผู้ให้ข้อมูล รหัส 15 เพศหญิง อายุ 32 ปี)

1.4 สภาพในการดำเนินชีวิตและการทำงาน

ในส่วนของผู้ให้ข้อมูลสภาพในการดำเนินชีวิตและการทำงาน ผู้วิจัยสรุปผลที่ศึกษา
จากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสังเกต แบ่งประเด็นออกเป็น 6 หัวข้อย่อย คือ ความพึงพอใจใน
อาชีพ ค่าตอบแทน ความสัมพันธ์กับนายจ้าง ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน บรรยากาศในการ
ทำงานและความหวังในอนาคต

1.4.1 ความพึงพอใจในอาชีพ

ผู้ให้ข้อมูลบางรายมีความรักและผูกพันกับที่ทำงานของตนเอง เนื่องจากพอใจกับ
ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ได้รับ หรือบางราย แม้ว่าจะทำงานหนัก แต่ก็รักในอาชีพก่อสร้าง ไม่คิด
จะเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่น ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“ทำงานเกี่ยวกับเหล็ก แต่ก็รักอาชีพนี้เพราะเป็นอาชีพหลักของเรา เพราะถ้าไป
ทำนาก็พอได้กินแต่ไม่พอใช้ ไม่มีเงินเก็บ”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 14 เพศหญิง อายุ 54 ปี)

“พอใจ ไม่อยากเปลี่ยนงานเลย เพราะว่าตอนนี้เราก็อายุขนาดนี้แล้ว ถ้าไปทำงาน บริษัทฯ ใหม่ก็ต้องไปเริ่มต้นใหม่ เป็นคนใหม่ โดยที่ไม่รู้จัก ก็คิดว่าไม่ได้เท่านี้”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 01 เพศชาย อายุ 43 ปี)

1.4.2 คำตอบแทน

อาชีพก่อสร้างเป็นอาชีพหลักอาชีพเดียวที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว ซึ่งได้รับคำตอบแทนเป็นสัปดาห์ ทำให้รู้สึกอุ่นใจว่าจะได้รับเงินเป็นที่แน่นอน ไม่ต้องกังวลกลัวว่าจะไม่มีงานทำ จะได้รับเงินเมื่อไหร่ หรือจะขาดทุนหรือไม่ เหมือนกับการทำอาชีพอื่นที่ต้องมีการลงทุนก่อน ซึ่งบางรายที่เป็นช่างฝีมือได้รับเงินคำตอบแทนค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับรายอื่น ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“ก็มีความสุข ก็เราไม่ได้ไปรู้เรื่องภายนอก คือหน้าที่เราก็กงาน ถึงเวลก็รับเงิน ไม่ต้องคิดรน ตื่นเข้ามาเราก็กงาน คือมันมีงานแน่วิคหนึ่งเราก็กได้รับ เราไม่ต้องกังวลว่าวันนี้เราจะขาดทุนไหม วันนี้เราจะเป็นยังไง”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 21 เพศหญิง อายุ 32 ปี)

“พอใจครับ ถ้าได้ทำงานที่นี้ก็คงมีงานให้ทำตลอด ยังไม่รู้ ต้องดูผลงานก่อน ไม่เหมือน ที่อื่น 250 บาท หรือไม่กี่ 270 บาทไปเลย ที่นี้ขอผลงานก่อน ก็ดี แต่ที่อื่นบางทีเด็กกว่าได้ค่าตัวเท่ากับเรา ทำให้เราน้อยใจ”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 09 เพศชาย อายุ 44 ปี)

“ก็สนุกดี ทำไปเรื่อย ร้องเพลงไปด้วย เราได้เงินเก็บไว้ให้ลูกเรียน ไม่เคยท้อ กลางคืนก็นอนดึก ทำโอที ได้เงินก็ดีให้ลูกเรียน คนเล็กจบก็กลับบ้าน”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 13 เพศหญิง อายุ 53 ปี)

“ก็พอใจ ก็คงทำไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะเก็บเงินได้ พอใจกับสภาพที่เป็นอยู่ไม่อยากจะอะไรอีกแล้ว”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 02 เพศชาย อายุ 23 ปี)

นอกจาก ผู้ให้ข้อมูลมีความพอใจกับคำตอบแทนที่ได้รับดังข้อมูลข้างต้นแล้ว บางรายยังมีความคิดเห็นว่าคำตอบแทนที่ได้รับต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ โดยผู้ให้ข้อมูล จำนวน 4 คน มีความรู้สึกทำงานมานานแต่ยังได้รับค่าแรงต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ ต้องการรายได้ที่มากกว่าเดิมที่

เป็นอยู่ แต่อย่างไร ก็ตาม แม้ว่าจะไม่พอใจกับรายได้ที่ได้รับ แต่ก็ต้องทนทำงานแห่งเดิม เนื่องจากไม่มีทางเลือกอื่นที่ดีกว่านี้ ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“ชีวิตก็ดี ตามอัตภาพ แต่ว่าอยากได้ค่าแรงเพิ่มมากขึ้นกว่านี้ สามีทำงานมาตั้งนาน เพิ่งได้ค่าแรงวันละ 230 บาทเอง ตอนที่ทำงานครั้งแรกได้วันละ 160 บาท บริษัทฯ ขึ้นค่าแรงให้ปีละ 5 บาท ชีวิตไม่มีความสุขเท่าที่ควร แต่ก็ดีกว่าไม่ได้ทำอะไรเลย แต่ถ้าจะกลับไปอยู่บ้านก็ไม่รู้จะทำอะไรเพราะไม่มีทุน ไม่มีรด และที่หมู่บ้านก็แห้งแล้งกันดารมาก”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 07 เพศหญิง อายุ 35 ปี)

“ชีวิตแต่ละวันก็ไม่ค่อยมีความสุข ต้องทำงานหาเลี้ยงตัวเองทุกวัน ถ้าวันไหนหยุดงานก็ไม่มิกินมีใช้ จึงต้องทำงานทุกวัน”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 12 เพศชาย อายุ 66 ปี)

ภาพที่ 11 สถานที่ทำงานของผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง

จากภาพที่ 11 เป็นสถานที่ทำงานของผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง

1.4.3 ความสัมพันธ์กับนายจ้าง

ความสัมพันธ์กับนายจ้างเป็นความผูกพันที่มีต่อนายจ้างที่เหมือนเครือญาติ มีความเป็นกันเอง ใจดี ไม่เข้มงวดกวดขันมากเกินไปจนทำให้ต้องทำงานอย่างอึดอัด บางเวลาที่ต้องการกลับบ้านต่างจังหวัด เพื่อไปเยี่ยมมารดา บุตร และครอบครัว ก็สามารถลาได้โดยที่นายจ้างไม่ได้ตำหนิ เวลาทำงานเหนื่อย ๆ ก็สามารถพักได้ และมีกิจกรรมที่บริษัทฯ จัดขึ้น เช่น งานเลี้ยง นายจ้างใหญ่ คนงานก่อสร้างก็จะได้รับเชิญให้เข้าไปร่วมกินเลี้ยงด้วย ซึ่งทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความประทับใจในตัวนายจ้างของตนเอง ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“เราอยู่กับเสี่ยมานาน เสี่ยก็มีพิเศษให้อะไรอย่างนี้ ค่าแรงก็ได้สูงกว่าเพื่อนคนอื่น มีความสุขกับการทำงาน ถามว่ารักอาชีพนี้มั๊ย ก็รักนะ เค้ามายกให้ไปขับรถแถวสนามบินสุวรรณภูมิ หลานมาบอกถามไปมั๊ย ผมบอกไม่ไป ก็อยู่กับเสี่ยมานานแล้ว เสี่ยกับผู้จัดการเค้ารักเหมือนลูกหลานนะ มีอะไร พ่อเสี่ยเค้าก็จัดรถบัสให้พนักงาน ใครจะไปก็ไปเลยอะไรอย่างนี้ มีเหมารถบัสให้ เหมารถคู่ให้ ก็โอเค อยู่กับเค้าแบบลูกแบบหลาน กับผู้จัดการก็จะสนิทกับแถมมาก รักแะ ”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 01 เพศชาย อายุ 43 ปี)

“นายจ้างเค้าก็ใจดี กลับบ้านเค้าก็ไม่ว่า ครอบครัวพากันมาทำงานที่นั่นหมด ที่บ้านต่างจังหวัดมีพ่อแม่ แต่พ่อเสียได้ปีหนึ่งแล้ว ส่วนตัวหนูเองกลับบ้านทุกเดือน ห่วงแม่ ห่วงลูก อยู๋กับแม่แล้วก็หลาน ลูกของพี่ พี่ก็ทำงานที่นั่นด้วยกัน แม่เค้าแก่แล้วจะ 60 ปีแล้ว มีที่ดินอยู่ 5 ไร่ ทำก็ไม่ได้เท่าไร ทำนาได้ 80 ถัง ก็ไม่พอกิน ที่มาทำงานนี้เพราะอยากได้เงิน อยู่บ้านนอกทำอะไรทำนาได้วันละ 110-120 บาท อยู่ที่นี่ได้เป็นก่อน เหนื่อยก็พัก ทำได้เราก็กินกับตัวเอง ก็อยากกลับไปอยู่บ้าน แต่ต้อง ส่งลูกเรียนจบก่อน เพื่อน ๆ เค้ามายชวนไปทำโรงงานแต่หนูไม่ไป อยู่ที่นี่อิสระก็จะกลับบ้านก็ได้กลับ ไม่รู้จะไปเจออะไรที่อื่น หัวหน้างานไม่เข้มงวด กันเอง ลูกพี่หนูเค้าก็ช่วยทำเหมือนลูกน้องเลย บางทีเหนื่อยก็บอกพี่เลี้ยงเป๊ปปี้บ้างซี ก็ให้ ใจดีหมดเลย ในออฟฟิศนี้เหมือนกัน เวลาเค้ามีอะไรกัน อย่างเวลานายจ้างมา เค้าเลี้ยงอะไรกัน ทำกับข้าวกินยังเจี๊ยะนะ พอนายจ้างกลับไปกันหมดแล้ว เค้าก็เรียกคนงานมากิน มีอะไรเค้าก็เรียกมา และจะมีประชุมกันทุกจันทร์ตอนเช้า”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 05 เพศหญิง อายุ 35 ปี)

แต่บางรายเจอหัวหน้าที่คุมงานที่เข้มงวด ใช้งานหนักเกินไป ถูกเอาเปรียบจากการทำงาน ตั้งแต่แปดโมงเช้าถึงห้าโมงเย็น และไม่มีเวลาพักในอาชีพ ถึงแม้จะไม่ได้มีความสุขในการดำเนินชีวิตเท่าใดนัก แต่เขาเหล่านี้ก็ไม่มีทางเลือกที่ดีกว่า จึงจำเป็นต้องอดทนทำงานต่อไป เพราะถ้าวัน

ไหนหยุดงาน วันนั้นก็ขาดรายได้ และถ้าจะไปทำอาชีพอื่น ค่าตอบแทนก็จะไม่พอใช้ และไม่พอที่จะเก็บออมไว้ใช้ในอนาคต ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“กับงานก็ไม่ค่อยดีเท่าไร เพราะคนคุมงานโหดมาก ใช้งานเรานักเกินไป เอาเปรียบเราทำงานตั้งแต่ 08.00–17.00 น. ทำงานเกี่ยวกับเหล็ก แต่ก็รักอาชีพนี้เพราะเป็นอาชีพหลักของเรา เพราะถ้าไปทำนาก็พอได้กินแต่ไม่พอใช้ ไม่มีเงินเก็บ”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 14 เพศหญิง อายุ 54 ปี)

ภาพที่ 12 ภาพความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง

จากภาพที่ 12 เป็นภาพระหว่างการทำงาน หัวหน้างานจะมีการเดินดูตรวจงานเป็นระยะ ๆ ซึ่งในการตรวจงานแต่ละครั้ง หัวหน้างานจะมีการพูดคุยสนทนากับลูกน้อง ประเด็นในการสนทนาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องงาน แต่ก็มีประเด็นอื่น ๆ เช่น ครอบครัว ข่าวสาร เป็นต้น ด้วยเช่นกัน

1.4.4 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างยังมีความสุขในการดำเนินชีวิตในประเด็น ได้ทำงานกับเพื่อนร่วมงานที่มีความเข้าใจกัน ได้พูดคุย และได้ทำกิจกรรมกับเพื่อนร่วมงาน ทำให้ทำงานได้อย่างมีความสุข ดังข้อมูลตัวอย่างดังต่อไปนี้

“มีความสุขครับ กับเพื่อนร่วมงาน พูดเข้าใจกัน ผมก็ตั้งใจ งานก็ทำเรื่อย ๆ ไม่เคยทะเลาะกันกับแฟนไม่ทะเลาะกันเลย รักอาชีพนี้ครับ ต่อไปก็จะทำ เพราะเราไม่มีอาชีพอื่นก็ไม่มีอาชีพทำสวนข้าวโพดผมก็ไม่ทำ ใช้ทุนเยอะ อันนี้ไม่ต้องลงทุน ใช้แรงอย่างเดียว อดทนเอา ผมคิดว่าถ้าลูกเรียนแล้วสบายใจ ลูกเรียนจบก็ทำต่อ ถ้าลูกเรียนจบ ป.ตรี ป.โท ก็ดีใจด้วย”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 10 เพศชาย อายุ 42 ปี)

“มีความสุขค่ะ พอใจ ไม่อยากได้อะไรอีกแล้ว ก็คือเรามีพร้อมทุกอย่างแล้ว คือเรามีความสุข ตื่นเช้าเรามาทำงานที่นี้เจอเพื่อน ๆ เจอนายจ้าง แบบไม่มีอะไรมากไปกว่านี้ ก็คืออยู่บ้านนอกมันก็ดีเหมือนกัน แต่ตอนนี้เรามาทำงานตั้งหลักก่อน คือเราเก็บเงินไว้ก่อนแล้วค่อยกลับต่างจังหวัด”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 06 เพศหญิง อายุ 36 ปี)

1.4.5 บรรยากาศในการทำงาน

จากการสังเกตของผู้วิจัยถึงสภาพจิตใจของผู้ให้ข้อมูลในช่วงเวลาระหว่างการทำงาน ส่วนใหญ่พบว่า ระหว่างการทำงาน คนงานส่วนใหญ่ทำงานโดยไม่มีความเครียด โดยมีการพูดคุยหยอกล้อกันอย่างสนุกสนาน มีเสียงหัวเราะ ขณะสัมภาษณ์ทุกคนจะมีรอยยิ้มบนใบหน้า แสดงถึงความมีอารมณ์แจ่มใส มีความสุข เป็นมิตร และมีความสุขกับการทำงานตามหน้าที่ที่ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบ แสดงถึงการมีความสุขในการดำเนินชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง ดังข้อมูลตัวอย่างดังต่อไปนี้

“จิตใจดี ยิ้มง่าย เป็นมิตร มีความสุขกับการทำงาน อารมณ์ดี พอใจกับสภาพการทำงานและชีวิตประจำวันของตัวเอง”

(การสังเกตผู้ให้ข้อมูล รหัส 15 เพศหญิง อายุ 32 ปี)

“มีความสุข ยิ้มแย้ม แจ่มใสดี มีความสุขกับการทำงานนี้ มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว”

(การสังเกตผู้ให้ข้อมูล รหัส 01 เพศชาย อายุ 43 ปี)

“มีความสุข และดูพอใจกับการทำงานดี ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดี”

(การสังเกตผู้ให้ข้อมูล รหัส 23 เพศหญิง อายุ 46 ปี)

“จิตใจดี คุยเก่ง ยิ้มง่าย เป็นมิตร มีความสุขกับการทำงาน อารมณ์ดี มีคุณธรรม”

(การสังเกตผู้ให้ข้อมูล รหัส 13 เพศหญิง อายุ 53 ปี)

แต่อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์และสังเกตผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 23 คน มีจำนวน 4 คนไม่มีความสุขในการทำงาน โดยพบว่า มีสภาพการทำงานที่ย่ำแย่ ในการทำงานมีความเหน็ดเหนื่อยและตรากตรำมาก และต้องจำทนกับสภาพการทำงานแบบนี้ต่อไป มีลักษณะค่อนข้างเจ็บขี้มึน ไม่ค่อยแสดงรอยยิ้มบนใบหน้า บางคนมีลักษณะท่าทางการเดินหรือหยิบจับสิ่งของอย่างอึดโรย ทำงานอย่างเชื่องช้าเหมือนไม่มีแรง ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“ชีวิตลำบาก ทำงานก็เหนื่อย แต่กับสามีไม่เคยทะเลาะกันเลย ค่าแรงที่ได้ก็ไม่พอใช้แฟนได้ค่าแรงประมาณวันละ 4,000 บาท ก็ขึ้นอยู่กับ โอที ก็ขึ้นอยู่กับค่าแรงด้วย”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 16 เพศหญิง อายุ 45 ปี)

“ไม่มีความสุขจากเรื่องส่วนตัว และไม่ชอบในอาชีพก่อสร้างเลย ทำงานไปวัน ๆ”

(การสังเกตผู้ให้ข้อมูล รหัส 09 เพศชาย อายุ 44 ปี)

“ไม่มีความสุขเท่าที่ควร อายุมากแต่ยังต้องทำงานอยู่ ทำงานเหนื่อย แต่ชินกับความเหน็ดเหนื่อยนี้กับการทำงานไปวัน ๆ”

(การสังเกตผู้ให้ข้อมูล รหัส 12 เพศชาย อายุ 66 ปี)

1.4.6 ความหวังในอนาคต

ผู้ให้ข้อมูลบางรายมีความหวังในอนาคต มีความสุขกับการทำงานดีแต่ถ้ามีโอกาสเลือกได้ก็อยากจะไปทำงานอย่างอื่น ที่มีรายได้สูงกว่าการทำงานก่อสร้างที่ตนเองทำอยู่ มีการวางแผนในอนาคต คือ ความต้องการศึกษาต่อในสาขาวิชาเอกคอมพิวเตอร์ เพราะด้วยอายุที่น้อยซึ่งอยู่

ในช่วงวัยรุ่นและด้วยมีพื้นฐานเกี่ยวกับด้านคอมพิวเตอร์มากพอสมควร จึงมีความหวังในอนาคตของตนเอง และยังมีความใฝ่ฝันอีกว่าอยากเปิดร้านกาแฟเป็นของตนเอง ซึ่งการเข้ามาทำงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นเพียงอาชีพทางผ่านอาชีพหนึ่งที่ไม่คิดจะทำไปตลอดช่วงชีวิต แต่ทำเพื่อเก็บสะสมเงินไว้สำหรับใช้ในการทำตามความใฝ่ฝันของตน ดังตัวอย่างข้อมูลดังนี้

“ก็ต้องดูไปนาน ๆ ครับ เพราะผมเพิ่งจะมาทำ และคิดว่าอนาคตผมต้องไปไกลกว่านี้ถ้าเรียนต่อ จะทำงานที่นี้ก็ปีไม่แน่ใจครับ ถ้าเอาดีผมอยากเรียนต่อ อยากเรียนเอกคอมพิวเตอร์ ผมมีพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์มาเยอะ แต่ในอนาคตผมอยากเปิดร้านกาแฟ ฝันไว้ ผมมันคนบ้ายังงี้ก็ไม่รู้ ชอบไปนั่งจิบกาแฟ หาไอคอลลของตัวเอง ทำงานแค่นี้เข้าไปกินกาแฟแบลคแคนยอน อนาคตจะกลับไปอยู่บ้านไหม ไม่ดีกว่า อยากไปเปิดร้านกาแฟที่อำเภอปาย ตอนนี้ก็พยายามเก็บตังค์ ผมเป็นคนชอบเที่ยวครั้งหนึ่งในชีวิต ใครถามจะได้ตอบได้ แล้วผมก็ชอบภาคเหนือ ตอนนี้ก็อยากไปสังขละบุรี หาประสบการณ์”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 03 เพศชาย อายุ 18 ปี)

“มีความสุขกับการทำงานดี ไม่มีปัญหาอะไรชอบทำงานนี้เพราะเราคงไม่มีโอกาสเลือกแล้ว แต่ถ้ามีโอกาสก็อยากไปทำงานโรงงานที่มีรายได้ดีกว่านี้ เคยไปสมัครได้แล้วแต่สามีไม่ให้ไปทำ นอกจากงานโรงงานแล้วก็คงไม่รู้จะทำอะไร เพราะจบแค่ ป.6 แต่ตอนที่อยู่ตลาดไทก็มีคนชวนไปทำเพราะมีคนในหมู่บ้านไปทำกันเยอะ เล้าก็เลยชวนไปทำด้วย”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 24 เพศหญิง อายุ 33 ปี)

1.5 ชีวิตครอบครัวและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

ผู้วิจัยสรุปผลที่ศึกษาจากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสังเกต พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบทุกคน มีความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนร่วมงานที่ค่อนข้างดี มีเพียง 3 คนที่เคยมีปัญหาทะเลาะกันภายในครอบครัว หรือทะเลาะกับเพื่อนร่วมงานด้วยตนเอง แต่ส่วนใหญ่จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบ เพราะคนงานทุกคนเป็นคนต่างจังหวัด การได้พักอาศัยอยู่ร่วมกันจึงมีความเกรงใจซึ่งกันและกัน การทำพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดเสียงดังที่เป็นการรบกวนผู้ที่พักอยู่ห้องใกล้เคียงไม่เกิดขึ้น เพราะทางบริษัทฯ มีการออกกฎระเบียบห้ามไม่ให้มีการส่งเสียงดังอันเป็นการรบกวนผู้อื่นหลัง 21.00 นาฬิกา ผู้ให้ข้อมูลต่างให้เหตุผลหลายประการที่มีส่วนทำให้ครอบครัวของคนงานแต่ละคนอยู่กันอย่างมีความสุข ได้แก่ การไม่หลงอบายมุข มิตรภาพในครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน และภาวะทางเศรษฐกิจ

1.5.1 คู่ครองไม่หลงอบายมุข

คู่ครองไม่ติดอบายมุข เช่น ไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่เสพสิ่งเสพติด ไม่เที่ยวกลางคืน ไม่เล่นการพนัน ไม่เล่นหวย เป็นต้น แม้ว่าบางครอบครัวอาจจะมีการดื่มเหล้าหรือสูบบุหรี่บ้าง แต่ก็จะไม่ได้อึดจนเป็นนิสัย จะมีบ้างตามโอกาสที่คนงานสังสรรค์กัน ส่วนใหญ่จะเป็นช่วงสิ้นเดือนหรือเป็นช่วงที่เงินออก ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“ดี ของหนูดีมากเลย แฟนหนูดีมากเลย แฟนไม่กินเหล้าไม่สูบบุหรี่ ไม่เที่ยว ทำแต่งานอย่างเดียว ขนาดหวยยังไม่ค่อยเล่น เล่นมั้ง 20-30 บาท กับเพื่อนร่วมงานดื่มน้ำ ก็คือกินได้เหล้ายาไม่มีทะเลาะกัน เพราะเค้าจะมีกำหนดบอก เค้าจะมีเวลา กิน 2 หุ้ม 3 หุ้ม ห้ามมีเสียงดัง กินได้แค่เวลา 2 หุ้ม บริษัทฯ เค้าจะตั้งกฎเกณฑ์ให้”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 05 เพศหญิง อายุ 35 ปี)

“สามีไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่เล่นการพนัน กับเพื่อนร่วมงานก็ไม่มีปัญหาอะไร มีอะไรเราก็จะปรึกษากัน”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 07 เพศหญิง อายุ 35 ปี)

“กับเพื่อนร่วมงานไม่มีปัญหาอะไรเลยเข้ากันได้ดี สามีไม่กินเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ส่วนคนอื่น ๆ ก็พอมีบ้างเล็กน้อย ชีวิตก็สบายตามอัธยาศัย เคยซื้อหวยบ้างแต่ก็นาน ๆ ครั้ง”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 16 เพศหญิง อายุ 45 ปี)

1.5.2 ภาวะทางเศรษฐกิจ

นอกจากประเด็นในเรื่องคู่ครองไม่ติดอบายมุขและไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งกันแล้ว สิ่งที่เป็นการสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอีกประเด็นหนึ่ง คือ การที่ครอบครัวไม่มีภาระหนี้สิน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่คู่ครองไม่ติดอบายมุข ใช้จ่ายเงินทองอย่างประหยัด ไม่สุรุ่ยสุร่าย ทำให้ครอบครัวไม่มีภาระหนี้สินเป็นที่กังวลให้กับคนในครอบครัว ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“มีความสุขนะ ในครอบครัวก็มีความสุขดี แฟนไม่เที่ยว แก่ก็ดูนู่นหรีมมิ่ง เหล้าไม่ค่อยกิน ดูนู่นหรีมก็เยอะนะกลับบ้าน กับเพื่อนร่วมงานก็ดีทุกอย่าง ไม่มีปัญหา มีความสุขดีมาก เพื่อนก็รัก หนูก็รักเพื่อนร่วมงาน รักทุกคนเลย ไม่มีปัญหาอะไรเลย ไม่มีใครยืมเงิน หนูไม่เคยยืมเงินใครแล้วก็ไม่คิดที่จะยืมด้วย ถึงค่าแรงมันจะแค่นี้ถ้าเราใช้อย่างประหยัด ก็โอเค ไม่เป็นหนี้เป็นสิน”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 06 เพศหญิง อายุ 36 ปี)

1.5.3 มิตรภาพในครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน

การไม่ทะเลาะเบาะแว้งกันภายในครอบครัว และกับเพื่อนร่วมงาน ผู้ให้ข้อมูลมีความรักใคร่กลมเกลียวกันดี มีการพึ่งพาอาศัยกัน เช่น การให้ยืมเงินเมื่อเดือดร้อน และใช้เงินตามกำหนด เป็นต้น รักษากฎระเบียบโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น และร่วมสังสรรค์กันบ้างในบางวัน ทำให้สร้างความสนิทสนมกันระหว่างเพื่อนร่วมงานและภายในครอบครัว ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“ก๊ี้ดี ไม่เคยทะเลาะกับแฟน ลูกป้าก็ไม่ได้พูดง่าย เห็นป้าลำบาก ไม่เคยทะเลาะกัน อยู่กันมา 11 ปี ไม่เคยทะเลาะกันเลย เรื่องเงินยืมกัน ได้ทุกคน ทั้งโรงงาน ในออฟฟิต ยืมแล้วก็ใช้ ยืมที่ก็ พันสองพันมั้ง นี่ยังใช้เสียบนไม่หมดเลย พอวันนั้นต้องให้เงินลูกต้องจ่ายเป็นก้อน เดียววิคนี่ก็ใช้หมดแล้ว”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 13 เพศหญิง อายุ 53 ปี)

“กับสามีไม่เคยทะเลาะกัน เพื่อนร่วมงานก็ดี ไม่มีอะไรก็จะทำกับข้าวกินด้วยกัน ที่พักจะมีหัวหน้าคอยดูแลมีกฎห้ามส่งเสียงดังเกิน 3 ทุ่ม แต่ก็มีเสียงดังบ้างคือพวกที่โสดไม่มีครอบครัวก็มีประมาณ 10 คน แต่ก็มีหัวหน้าคอยควบคุม”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 08 เพศหญิง อายุ 41 ปี)

“สนิทกันก็มีครับ เฮฮาปาร์ตี้กันทุกวันครับ ส่วนมากไม่ค่อยได้กินเหล้า เป็นบางคน ที่กินครับ อย่างพอแฟนผมแก่ก็ไม่กิน แกล้งไปแล้วครับ อย่างผมก็ไม่ได้กินทุกวันครับ อย่างเงินออกก็จะสังสรรค์กันทีครับ เวลาเลิกงานมา ก็จะนั่งคุยกับหัวหน้า แล้วก็แยกย้ายเข้าห้องกินข้าวนอนครับ”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 19 เพศชาย อายุ 25 ปี)

ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คนเคยมีปัญหาหรือทะเลาะกันทั้งในครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็ไม่ได้เป็นเรื่องใหญ่โตจนทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทจนถึงขั้นใช้กำลังที่รุนแรง สาเหตุที่ทำให้เกิดเรื่องทะเลาะกันในครอบครัวส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการดื่มสุรา เรื่องเล่นการพนัน เรื่องการยืมเงินกันก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่สามารถก่อให้เกิดปัญหา ถ้าหากไม่คืนตามกำหนดเวลาที่ให้ไว้ ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“ภรรยาที่เคยมีเรื่องทะเลาะกันบ้าง แต่กับเพื่อนร่วมงานไม่เคยทะเลาะกันเลย กินเหล้าทุกวันแต่วันละนิดหน่อย การพนันก็เล่นบ้างถ้ามีโอกาสโดยเฉพาะไฮโล”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 12 เพศชาย อายุ 66 ปี)

“กับเพื่อนร่วมงานก็มีปัญหาบ้าง มีเพื่อนมาขี้มเงินเราบ้าง เราขี้มเงินเพื่อนบ้างเวลาที่มีเงิน ไม่พอใช้ ถึงเวลาเงินออกก็เอาไปคืน กับเพื่อนที่ทำงานร่วมกันก็มีทะเลาะกันบ้างเรื่องเล็กน้อย แต่ไม่มีการกินเหล้า”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 14 เพศหญิง อายุ 54 ปี)

“ก็คุยกันดี แต่ละมีทะเลาะกันบ้างเป็นบางครั้ง กับเพื่อนร่วมงานก็ไม่มี ตอนเย็นก็มีตั้งวงกินเหล้า มีทุกเย็น ไม่ไปร่วมเพราะไม่กินเหล้า”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 18 เพศชาย อายุ 49 ปี)

1.6 สภาพที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

ผู้วิจัยสรุปผลที่ศึกษาจากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสังเกต มีทั้งผู้ที่มีความพึงพอใจกับสภาพที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมโดยรอบ และผู้ที่ต้องการการปรับปรุงที่พักบางส่วน โดยแบ่งเป็นประเด็น ได้แก่ ที่พักอาศัย สภาพแวดล้อม และสาธารณูปโภค มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.6.1 ที่พักอาศัย

ผู้ใช้แรงงานจะพักอาศัยอยู่รวมกันในสถานที่ที่ทางบริษัทฯ หรือผู้ว่าจ้างเป็นผู้จัดเตรียมไว้ให้ ซึ่งจะมี 2 ลักษณะ คือ แบบแรกเป็นตึกหรือบ้านพัก 2-3 ชั้นที่ทางบริษัทฯ เป็นผู้เช่าเพื่อให้เป็นที่พักของแรงงาน ลักษณะที่พักแบบที่สอง บริษัทฯ จะเป็นผู้สร้างขึ้นเองโดยจะเป็นห้องแถวสองชั้นขนาดความกว้างและความยาวของห้องไม่เกิน 3 x 3 เมตร ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการให้ปรับปรุงที่พักในเรื่องของการเพิ่มขนาดห้องพัก และซ่อมแซมห้อง โดยห้องพักที่บริษัทฯ จัดเตรียมให้มีขนาดที่แคบมากเมื่อนำข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็น เช่น ตู้เสื้อผ้า โทรทัศน์ ตู้เย็น เป็นต้น มาวางจะทำให้เหลือพื้นที่ใช้สอยเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังตัวอย่างข้อมูลดังนี้

“ที่พักก็พอใจ แต่แคบเกินไปแค่ 2.50 x 2.50 เมตร อยากให้เพิ่มเป็น 3 เมตร เพราะเราก็มีเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น โทรทัศน์ ตู้เย็น ตู้เสื้อผ้า เครื่องซักผ้า ห้องก็เลยแคบไปหน่อย... ข้างหลังจะเป็นสังกะสี กลางวันจะร้อนบ้างแต่ก็มีพัดลม ยุงก็พอมีแต่ก็มีการพ่นเคืองละครั้ง แต่ก็ดีดมุ้งลวดก็เอามาจากของเก่าที่บริษัทฯ ไม่ใช่แล้ว...”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 08 เพศหญิง อายุ 41 ปี)

ภาพที่ 13 ห้องพักของผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง

จากภาพที่ 13 เป็นภาพถ่ายในห้องพักของผู้ใช้แรงงานก่อสร้างที่เข้าไปเก็บข้อมูล ผู้วิจัยยืนถ่ายภาพอยู่ ณ ประตูทางเข้า ห้องมีขนาดประมาณ 2 x 4 เมตร เมื่อวางของใช้ที่ปรากฏอยู่ในภาพแล้ว สามารถนอนได้เพียง 1 คน

ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตสภาพที่อยู่อาศัยของผู้ใช้แรงงาน พบว่า บางห้องมีปัญหาเกี่ยวกับ รุ้ร้าวของหลังคา มีลักษณะเป็นห้องแถวติดกัน หลังคาและผนังเป็นสังกะสี พื้นปูด้วยไม้อัด เวลาเหยียบและเดินพื้นจะยุบลงเล็กน้อย เวลาเดินต้องคอยระวังไม่ให้เกิดเสียงดัง บางแห่งหลังคาทำด้วยกระเบื้อง ฝาผนังทำด้วยยิบซัมบอร์ด พื้นชั้นบนปูด้วยไม้อัด ชั้นล่างปูด้วยกระเบื้อง ซึ่งเป็นวัสดุที่คงทนแข็งแรง ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“หลังคาและผนังเป็นสังกะสี พื้นไม้อัด ปูถูกเป็นสองชั้น แข็งแรงคงทน อยู่รวมกันเป็นห้อง ๆ”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 09 เพศชาย อายุ 44 ปี)

“ที่อยู่อาศัยก็ใช้ได้ ก็ปกติสบายใจดี แคมป์ที่นอนก็ไม่เห็นเป็นไร แข็งแรง หนาวร้อนก็ร้อน ก็ใช้พัดลมเอา ร้อนมากก็ดูลมอาบน้ำ แล้วก็นอนต่อ กลางวันทำงาน หลบไปนอนในคอกเอา”
(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 19 เพศชาย อายุ 25 ปี)

“ที่อยู่ตลาดปลาเก่า ดี แข็งแรงดี นอนก็เงียบดี เป็นบ้านสองชั้น หลังคาก็ไม่รั่ว เป็นสังกะสี ผนังเป็นสังกะสี พื้นเป็นไม้อัดขัดมัน กว้างอย่างน้อย 3-4 เมตรต่อห้อง ตรงนี้ก็ออกไปซื้อกับข้าวง่ายดี บางที่ออกเดินหาซื้อกับข้าวยาก เวลาจะไปเอาอะไรมาใช้นั่นนี่”
(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 09 เพศชาย อายุ 44 ปี)

ภาพที่ 14 ที่อยู่อาศัยของผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง

จากภาพที่ 14 เป็นที่อยู่อาศัยของผู้ใช้แรงงานก่อสร้างผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผนังทำจากยิปซัมบอร์ด หลังคากระเบื้อง และพื้นไม้อัด ซึ่งปลูกสร้างได้อย่างเป็นระเบียบ และมีความแข็งแรงทนทานพอใช้เป็นอยู่อาศัย

ภาพที่ 15 วัสดุที่ใช้ภายในห้องพักอาศัยของผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง

จากภาพที่ 15 เป็นห้องพักอาศัยของผู้ใช้แรงงานก่อสร้างส่วนใหญ่ ผนังและหลังคาทำด้วยสังกะสี ส่วนพื้นเป็น ไม้อัด ซึ่งบางห้องพักจะปูด้วยเสื่อกกหรือเสื่อน้ำมัน แต่บางห้องพักก็จะไม่ปูด้วยอะไรเลย ของใช้อุปโภคบริโภคและของใช้ส่วนตัวจะวางตามพื้น เนื่องจากเป็นที่อยู่อาศัยชั่วคราว ไม่สามารถมีเฟอร์นิเจอร์ เช่น ตู้กับข้าว ที่วางจาน และตู้ใส่เสื้อผ้า เป็นต้น ได้มากนัก

1.6.2 สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างบางแห่งมีปัญหาในเรื่องพื้นทางเดินที่เป็นดิน เมื่อเวลาฝนตกจะเปียกและทำให้ไม่สะดวกต่อเดินไปมา และอาจทำให้เกิดอันตรายจากการลื่นหกล้มได้ง่าย ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“คือสภาพความเป็นอยู่นี้ได้รับ ได้ครับ พื้นมันละอะหน้อย แต่สภาพความมันคงก็รับ ได้ คือ พื้นเดินก็จะเป็นบางที่แต่ส่วนมากไม่ค่อยและ แต่ก็ก็อยู่ได้ พื้นห้องมันก็ยุบมันก็สูงเหมือนกันนะครับ สูงกว่าพื้นประมาณ 50-60 เซนติเมตรนะครับ”

(ผู้ใช้ข้อมูล รหัส 17 เพศชาย อายุ 21 ปี)

ภาพที่ 16 ทางเดินที่ใช้ในพื้นที่ก่อสร้าง

จากภาพที่ 16 ทางเดินเป็นพื้นดินเหนียว ซึ่งในช่วงถ่ายภาพเป็นฤดูฝน มีฝนตกเป็นประจำ ทำให้ทางเดินเปียกและ ขณะเดินต้องระวัง สามารถลื่นล้มได้ง่าย ซึ่งหากแบกหรือถืออุปกรณ์ก่อสร้างมาด้วยจะยิ่งทำให้เดินได้ยากลำบากมากยิ่งขึ้น

สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างบางแห่ง มีปัญหาเรื่องความสะอาดและกลิ่นรบกวน คือ ผู้ให้ข้อมูลบางราย พบปัญหาในเรื่องกลิ่นเหม็นของขยะ กลิ่นเหม็นของห้องน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออยู่ในช่วงฤดูฝนและมีลมพัดแรงกลิ่นก็จะแรงกว่าปกติ ซึ่งสภาพที่อยู่อาศัยมีขยะโคจรอบ ดังตัวอย่างข้อมูลและภาพประกอบดังนี้

“ถ้าหน้าฝนก็เหม็นหน่อย เหม็นขยะ เหม็นห้องน้ำ ถ้าหน้าแล้งก็อยู่ได้ ถ้ามีลมมาก็จะมีกลิ่นออกมา นอกจากนั้นก็ทางเดิน เป็นดิน ... อยากซ่อมแซมเรื่องที่อยู่อาศัย เรื่องกลิ่นอันดับแรก นอกจากนั้นมันก็อยู่ได้”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 22 เพศหญิง อายุ 19 ปี)

ภาพที่ 17 บริเวณโคจรของที่พักผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง

จากภาพที่ 17 เป็นบริเวณที่พักของผู้ใช้แรงงานก่อสร้างเต็มไปด้วยเศษขยะ ขยะเหล่านี้มาจากแรงงานก่อสร้างที่พักอาศัยเอง ซึ่งเป็นพาหะนำเชื้อโรคได้ง่าย ระหว่างการถ่ายภาพและเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเห็นหนูวิ่งผ่านกองขยะเหล่านั้น

ผู้ให้ข้อมูลพอใจกับสภาพแวดล้อมในเรื่องการไม่มีสัตว์รบกวน โดยทางบริษัทฯ ได้จัดสวัสดิการในเรื่องของการป้องกันโรคติดต่อที่เกิดจากยุง ทางบริษัทฯ ก็มีการพ่นหมอกควันกำจัดยุงให้ 3 เดือนต่อครั้ง นอกจากนั้นยังมีความพึงพอใจที่มีกฎหมายสิ่งแวดล้อม 3 หมู่ เพื่อให้ไม่ให้เป็นการรบกวนการพักผ่อนของคนงานคนอื่น ๆ ด้วย

“ที่พักก็อยู่กับบริษัทฯ ต่างคนก็ต่างอยู่ ก็ค่อนข้างพอใจ บริเวณรอบ ๆ ที่พักก็ช่วยกันรักษาความสะอาด ไม่มีปัญหาอะไรทั้งเรื่องน้ำ ไฟ บริษัทฯ ก็มาพ่นยุงให้ ส่วนที่พักแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ฉันอยู่มี 2 หลัง แต่ว่าบ้านพักของพนักงานรายเดือนสภาพจะดีกว่านี้ และที่พักของผู้รับเหมาอีกแห่งหนึ่งมี 20 หลัง เป็นบ้าน 2 ชั้น”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 07 เพศหญิง อายุ 35 ปี)

“ที่พักพอใจแล้ว ดีกว่าที่อื่น ๆ ที่เคยเห็นมา น้ำก็สะดวก ต่อท่อมาให้ถึงหน้าห้องทุกห้อง ค่าน้ำค่าไฟก็ไม่ต้องจ่ายบริษัทฯ เป็นคนจ่ายให้หมด เรื่องยุงก็มีเยอะเหมือนกันแต่ก็มีการพ่นยาให้ 3 เดือนต่อครั้ง เวลานอนก็กางมุ้ง ขยะไม่มีกลิ่นเหม็นอะไร ที่พักก็มีกฎหมายสิ่งแวดล้อม 3 หมู่”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 23 เพศหญิง อายุ 46 ปี)

“ลักษณะบ้านเช่าเป็นตึก 3 ชั้น สภาพดี สิ่งแวดล้อมเงียบสงบ ไม่มีเสียงดัง ไม่มีน้ำขัง ไม่มียุง”

(การสังเกตผู้ให้ข้อมูล รหัส 06 เพศหญิง อายุ 36 ปี)

“นายจ้างเช่าบ้านให้อยู่ ตอนนี้อยู่ที่พระราม 9 มันเป็นตึกแถว คือ บ้านสามชั้น นะคะ คืออยู่เป็นครอบครัว อยู่กับครอบครัวค่ะ ไม่มีลูกอยู่กับสามีสองคน ที่นั้มันเต็ม บริษัทฯ เค้าก็ไปเช่าให้อยู่อยู่กันประมาณ 2-3 ครอบครัว สภาพบ้านก็ดี ผนังปูน พื้นกระเบื้อง เป็นตึกแถวสามชั้น ไม่มีปัญหา สงบเงียบ พอใจทุกอย่าง”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 06 เพศหญิง อายุ 36 ปี)

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งยังมีความต้องการที่จะปรับปรุงสภาพแวดล้อมในเรื่องสัตว์ที่เข้ามาบรรจบกันการกินอยู่หลับนอน ส่วนใหญ่ คือ ยุง นอกจากนี้ ยังมีหนู และ สัตว์เลื้อยคลานบางประเภท โดยบริเวณที่พักจะมียุงและมดเข้าไปบรรจบกันตามห้องพักต่าง ๆ แต่ก็ไม่เยอะมากโดยส่วนใหญ่จะมีเยอะในช่วงฤดูฝนเพราะมีน้ำขังทำให้มีบริเวณที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงเยอะขึ้น พวกมดและแมลงต่าง ๆ ก็จะพากันหนีน้ำขึ้นไปอยู่ห้องพักคนงานทำให้เกิดความรำคาญ และสร้างความเดือดร้อนต่อการพักอาศัยของคนงานหลาย ๆ คนและมีปัญหาที่พบ คือ ตอนกลางคืนจะมีหนูจำนวนมากออกมาหาอาหารรอบ ๆ บริเวณที่นอน ทำให้เกิดความรำคาญและวิตกกังวลว่า อาจจะมีการแพร่กระจายของเชื้อโรคที่เป็นสาเหตุให้เกิดโรคติดต่อได้ ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“พักอยู่แคมป์บริษัท ที่ข้างหลังนี้ ก็โอเคนะ แต่มียุงชุม ข้างหลังมีน้ำขังอยู่ตลอด ขยะเยอะ เรื่องกลิ่นอะไร ก็โอเค การอยู่ร่วมกันก็โอเค เรื่องยุงเท่าที่สังเกตเค้าก็ฉีดพ่นยุงเดือนละ 2 ครั้ง ก็กางมุ้งนอนด้วย ดิฉันง่วงไม่ได้ หอนมันโง่ และก็มียุงเยอะ ไม่ใช่ฉาบปูน”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 03 เพศชาย อายุ 18 ปี)

“พักอยู่ที่ตลาดปลาเค้า บริษัท มีรถรับส่ง ก็อยู่กับสามีสองคน ที่พักก็อยู่ได้ มีหลายหลังแต่ยุงเยอะและมีมดด้วย ส่วนมากจะนอนกางมุ้ง ส่วนเรื่องขยะไม่มีปัญหาอะไรเพราะมีถังขยะรองรับให้ ก็ช่วยกันรักษาความสะอาด”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 16 เพศหญิง อายุ 45 ปี)

“ถ้าฝนไม่ตกก็ไม่มียุงนะครับ แต่ถ้าฝนตกอาจจะมีเยอะหน่อยเพราะน้ำมันจะขัง...”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 17 เพศชาย อายุ 21 ปี)

“สภาพที่พักก็ไม่ค่อยเท่าไร เวลาเงินออกก็มีคนที่กินเหล้าบ้าง เสียงดังบ้าง เหมือนกับเป็นชุมชนแออัด บ้านพักอยู่ที่ตลาดปลาเค้า 45 ลักษณะเป็นบ้าน 2 ชั้น มี 2 โชน โชนละประมาณ 40 หลัง ก็มีสัตว์เลื้อยคลานบ้าง มีน้ำคร่ำบ้างเล็กน้อย”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 15 เพศหญิง อายุ 32 ปี)

“ยุงไม่ค่อยมี ส่วนมากจะนอนคึก ถ้าเลิกงานก็จะเข้ามาอยู่ในออฟฟิศกัน มาเอาของเวลาอนป้านอนนี้ ดูนอนโน่น มีแต่หนู หนูเยอะมาก แต่ไม่มีใครติดโรคหนู ไม่มาถึง มันชอบวนรอบมุ้งป่า มันมาหาอะไรกิน เป็นสิบได้ ตามตลาดมีแต่หนู ไม่เคยเห็น กทม.มาเลย ไม่เคย

เรียกร้องกับบริษัทฯ ว่าให้กำจัดหนูให้หน่อย เพราะมีแต่ห้องป่าห้องเดียว คนงานทุกคนกลับหมด อยู่ลาดปลาเค้า เดินทางที่ก็ครึ่งชั่วโมงกว่า”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 13 เพศหญิง อายุ 53 ปี)

1.6.3 สาธารณูปโภค

สถานที่ตั้งใกล้แหล่งซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทางบริษัทฯ ได้จัดเตรียมไว้ให้ ได้แก่ น้ำดื่ม น้ำประปา ไฟฟ้า ที่พักผ่อนหย่อนใจ และที่ออกกำลังกาย ผู้ให้ข้อมูลบางรายกล่าวว่าบริษัทฯ ที่นทำงานอยู่ไม่ได้เก็บทั้งค่าน้ำและค่าไฟฟ้าซึ่งทำให้คนงานเหล่านั้นลดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ลงด้วย ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“เสียน้ำเดือนละ 60 บาท เหลือไปเลย ค่าไฟเฉลี่ยตามมิเตอร์ต่อหลัง ผมเป็นอับ ชัมบอร์ด พื้นชั้นล่างเป็นปูน ข้างบนเป็น ไม้อัด ผมอยู่ชั้นล่าง หลังคาเป็นกระเบื้องหมด ส่วนใหญ่ที่ปัก ใช้กินข้าวและกินนอนอย่างเดียว ก็ดีทุกอย่าง ห้องน้ำก็ดี สนามเปตอง สนามกีฬาที่มี นโยบายของเค้ามี ให้เลยไม่ต้องขอ สนามเด็กเล่นก็มี ตอนเย็นก็จะเตะตะกร้อกัน เค้าเตรียมอุปกรณ์กีฬาให้หมด อุปกรณ์เปตองก็มี วันหยุดเราก็จะนัดมาเล่นกัน ไม่อยากเล่นกีฬาก็วิ่งของทหารก็มี แต่ตรงนี้เป็นของ บริษัทฯ ทำไว้ให้”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 01 เพศชาย อายุ 43 ปี)

“ที่พกกี่พอใช้ กว้างขนาดเท่าไม้อัด 3 แผ่น ค่าน้ำค่าไฟบริษัทฯ เป็นคนจ่ายให้ไม่ต้องเสีย ไม่ต้องการอะไรอีกแล้ว ก็มีร้อนบ้างเป็นธรรมดา”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 20 เพศชาย อายุ 42 ปี)

ภาพที่ 18 สนามเด็กเล่นภายในบริเวณที่พักของผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง

จากภาพที่ 18 เป็นสถานที่พักของผู้ใช้แรงงานก่อสร้างบางแห่ง นอกจากจะมีห้องพักให้แรงงานก่อสร้างที่ทำด้วยวัสดุคงทนแข็งแรงแล้ว ยังมีสนามเด็กเล่นให้กับบุตรหลานของแรงงานก่อสร้างด้วย เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีพื้นที่วิ่งเล่น และแยกตัวจากสถานที่ก่อสร้าง ซึ่งอาจเกิดอันตรายได้

แม้ว่าบางแห่งผู้ให้ข้อมูลจะพอใจกับสาธารณูปโภคที่ทางบริษัทฯ จัดหาให้ แต่ผู้ให้ข้อมูลบางรายพบปัญหา คือ น้ำที่ใช้ไม่เพียงพอต่อคนงานจำนวนมาก โดยบริษัทฯ จะทำแท็งก์น้ำไว้ให้เป็นที่อาบน้ำ ชักผ้า แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือน้ำที่เปิดให้ไหลเข้าในแท็งก์ไหลช้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาหลังเลิกงานที่มีการอาบน้ำพร้อมกันน้ำจะไหลไม่ทันทำให้ต้องเสียเวลาในการรอจนบางครั้งทำให้ต้องอยู่จนดึกกว่าจะได้นอน ทำให้ได้พักผ่อนน้อยส่งผลให้เจ็บป่วยง่ายอีกด้วย ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“... อยากให้ปรับปรุงเรื่องน้ำเพราะไม่เพียงพอ อาจจะเพราะอ่างน้ำเล็กไป และ คนก็เยอะเวลาใช้พร้อมกันก็จะไม่พอ ห้องน้ำก็มีพอแล้วก็ประมาณ 4-5 ห้อง ขยะไม่ค่อยมีเพราะ ช่วยกันรักษาความสะอาดบริเวณรอบ ๆ ที่พักก็มีป่าค่อนข้างรกเหมือนกันแต่เพิ่งตัดไปเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 14 เพศหญิง อายุ 54 ปี)

1.7 ความคิดเห็นต่อสิ่งที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต

ความคิดเห็นต่อสิ่งที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต ผู้วิจัยสรุปผลที่ศึกษาจากการสัมภาษณ์ โดยแบ่งประเด็นออกเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ ความช่วยเหลือจากบริษัทฯ ที่ประชากรแฝงสังกัดอยู่และความช่วยเหลือจากรัฐบาล

1.7.1 ความช่วยเหลือจากบริษัทฯ ที่ประชากรแฝงสังกัดอยู่

ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความคิดว่าสิ่งที่บริษัทฯ ที่ตนสังกัดอยู่จะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของตนเองได้คือ การได้เพิ่มค่าแรงงานรายวัน และค่าทำงานนอกเวลา (โอที) รองลงมาคือ การปรับปรุงที่พักและบริเวณรอบห้องพักให้มีพื้นที่กว้างขึ้นและมีสภาพที่ดีขึ้น อีกทั้งยังมีความต้องการในการเพิ่มสวัสดิการในการรักษาพยาบาลและการรักษาความปลอดภัย ตามลำดับ ในแต่ละประเด็นความช่วยเหลือมีรายละเอียดดังนี้

1.7.1.1 การได้เพิ่มค่าแรงงานรายวันและค่าทำงานนอกเวลา (โอที) การเพิ่มค่าแรงงานรายวันให้สูงขึ้นจะทำให้มีกำลังใจในการทำงานเพราะยังทำงานหนักก็ยังสามารถรับค่าตอบแทนสูง คนงานหลายคนมีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบมากมาย ทั้งต้องส่งเงินกลับบ้านเพื่อเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ทางบ้าน อีกทั้งยังค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนของลูก ยิ่งคนงานบางคนมีลูกที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย ค่าใช้จ่ายจึงค่อนข้างสูง คนงานส่วนใหญ่ตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะทำงานเก็บเงินให้ได้จำนวนหนึ่ง แล้วก็จะนำไปเป็นทุนในการประกอบอาชีพที่ต่างจังหวัดตามภูมิลำเนาของตนเอง ดังนั้นการเพิ่มค่าแรงในการทำงานจึงเป็นสิ่งที่ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานในเขตกรุงเทพมหานครคิดว่าจะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของตนเองได้มากที่สุด ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“ก็โอเคดี ดีเกือบทุกอย่าง ที่อยากได้ก็อยากได้ค่าแรงแพง ๆ เค้าก็ขึ้นให้ ... ถามว่าอยากได้อะไร ก็อยากได้เพิ่มค่าแรงอีก อยากให้ขยายห้องพักให้กว้างขึ้น อีกสักนิด ห้องมันแคบไปหน่อย”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 01 เพศชาย อายุ 43 ปี)

“อยากให้ขึ้นค่าแรง ก็ตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะทำงานที่นี้อีกนานจนกว่าจะเก็บเงินได้
ถึงจะกลับบ้านเกิด นอกนั้นก็ไม่มีอะไรแล้วครับ”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 02 เพศชาย อายุ 23 ปี)

“ปัจจัยแรกก็เงิน ที่จะทำให้ชีวิตดีขึ้น อย่างที่สองอยากให้มียางวัลที่ดี แต่
ตอนนี้ก็ได้อยู่แล้ว การลักขโมย การอยู่ร่วมกัน ก็เกรงใจกันดี ก็ถือว่าโอเคแล้วนะ ถ้าเป็นความคิด
ของคนปกติก็ค่าแรง เศรษฐกิจมันสำคัญมาก สาเหตุต้นของปัจจัยการดำรงชีพ แล้วก็สวัสดิการก็คือ
เวลาทำงานมันเข้าเกินไป คือ 7 โมงครึ่งตอนเช้าถึง 5 โมงครึ่งตอนเย็น อยากเปลี่ยนเป็นสัก 8 โมง
เช้า ถึง 6 โมงเย็นก็ได้ มันเข้าเกินไปสำหรับผม”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 03 เพศชาย อายุ 18 ปี)

“พอใจกับสภาพที่เป็นอยู่ แต่ก็อยากได้เงินเพิ่มอีก อยากให้เจ้าของให้เงินรายวันขึ้น
เงินเดือนขึ้นสักหน่อย นอกนั้นก็ไม่มีอะไรแล้ว อยากได้เงินอย่างเดียว จะได้ส่งให้แม่เยอะ ๆ
หน่อย”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 05 เพศหญิง อายุ 35 ปี)

“อยากให้บริษัทฯ เพิ่มค่าแรงให้อีก เป็นวันละ 280 บาท อยากให้มีสวัสดิการต่าง ๆ
เช่น ประกันสังคม”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 20 เพศชาย อายุ 42 ปี)

1.7.1.2 การปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมของแรงงาน การปรับปรุงที่
พักและบริเวณรอบห้องพักก็เป็นอีกความต้องการหนึ่งที่ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานในเขต
กรุงเทพมหานครอยากได้รับ เพราะคนงานบางคนทำงานมาเป็นเวลานานหลายปี จึงมีข้าวของ
เครื่องใช้หลายชิ้น เช่น ตู้เสื้อผ้า โทรทัศน์ เครื่องซักผ้า ฯลฯ ทำให้ห้องพักที่พักอยู่ปัจจุบันมีความคับ
แคบจนเหลือเพียงพื้นที่ไว้นอนเท่านั้น อีกทั้งบริเวณรอบ ๆ ห้องพักยังมีพื้นที่ทางเดินที่เป็นดินเปียก
เฉอะแฉะเป็นอันตรายต่อการเดินไปมา คนงานทุกคนจะตื่นแต่เช้าเพื่อออกจากที่พักให้ทันขึ้นรถรับ
ส่งไปยังไซต์งาน เวลา 7 โมงเช้า และทำงานก่อสร้างไปจนถึง 6 โมงเย็น จึงขึ้นรถกลับไปยังที่พัก
ด้วยความเหนื่อยล้าจากการทำงานหนักทั้งวันทำให้คนงานเหล่านี้ต้องการพักผ่อน และต้องการผ่อนคลาย
ความเครียดจากการทำงาน แต่ด้วยสภาพห้องที่คับแคบ กอปรกับบรรยากาศโดยรอบที่ไม่
พึงปรารถนา อาจทำให้คนงานเหล่านั้นเกิดความเครียดจนส่งผลต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของ

ตนเอง ดังนั้น จึงได้มีความคิดว่าการปรับปรุงที่พักและบริเวณรอบห้องพักจะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“ก็โอเคดี ดีเกือบทุกอย่าง ... ถามว่าอยากได้อะไร ก็อยากได้เพิ่มค่าแรงอีก อยากให้ขยายห้องพักให้กว้างขึ้น อีกสักราคา ห้องมันแคบไปหน่อย”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 01 เพศชาย อายุ 43 ปี)

“อย่างแรกก็อยากให้ขยายห้องให้กว้างกว่านี้ พื้น ผนังห้องก็โอเค แล้วก็อยากให้ขึ้นค่าแรง ก็ตั้งใจหมายไว้ว่าจะทำงานที่นี่อีกนานจนกว่าจะเก็บเงินได้ ถึงจะกลับบ้านเกิด นอกนั้นก็ไม่มีอะไรแล้วครับ”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 02 เพศชาย อายุ 23 ปี)

“แล้วก็ห้องพักให้ดีขึ้นสักหน่อย มันเป็นสังกะสี แล้วก็พื้นไม้อัด เวลาเดินทำกับข้าว สอนชั้นอย่างว่ามันดัง ... นอกนั้นก็ไม่มีอยากได้อะไรแล้ว อยากได้เงินอย่างเดียว จะได้ส่งให้แม่เยอะ ๆ หน่อย”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 05 เพศหญิง อายุ 35 ปี)

1.7.1.3 ความต้องการเพิ่มสวัสดิการในการรักษาพยาบาล การเพิ่มสวัสดิการในการรักษาพยาบาลก็สำคัญ เพราะคนงานบางคนป่วยเป็นโรคประจำตัวต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง หรือบางครั้งอาการเจ็บป่วยนั้นอาจจะมีสาเหตุเกิดมาจากทำงานก่อสร้าง และในการรักษาแต่ละครั้งก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากพอสมควร ค่าใช้จ่ายเหล่านี้จึงเป็นภาระที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้นไปอีก ดังนั้นถ้าหากว่ามีสวัสดิการในการรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึง ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“อยากให้มียุติบัตรต่าง ๆ เช่น ประกันสังคม”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 20 เพศชาย อายุ 42 ปี)

“อยากให้มียุติบัตรเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพให้กับพนักงาน”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 24 เพศหญิง อายุ 33 ปี)

“ตรวจร่างกายยังไม่เคยไปตรวจ ก็อยากไปตรวจนะ ก็เห็นแต่ให้พวกพนักงานในออฟฟิศ พวกหนูอยากไปตรวจแต่เค้าไม่ให้ตรวจ ถ้าไปก็จ่ายเอง บอกค่าใช้จ่ายหลายพัน คนงานต้อง อายุ 40 ปีขึ้นไปถึงได้ตรวจ พี่ชายหนูก็ได้ตรวจ พนักงานรายเดือนเค้ามีสวัสดิการมากกว่าพวกหนู”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 05 เพศหญิง อายุ 35 ปี)

1.7.1.4 ความต้องการเพิ่มสวัสดิการในการรักษาความปลอดภัย การเพิ่มมาตรการในการรักษาความปลอดภัยให้มีความเข้มงวดมากขึ้น จะทำให้ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานเหล่านั้นมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งยังลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลลงด้วย ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“อยากให้บริษัทฯ เพิ่มค่าแรงให้มากกว่านี้ อย่างน้อยก็ได้ค่าแรงขั้นต่ำ คือ 203 บาท และจัดสวัสดิการให้กับพนักงานบ้าง เช่น มีระบบรักษาความปลอดภัย เพราะที่นี่ไม่มีเลย”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 14 เพศหญิง อายุ 54 ปี)

1.7.2 ความช่วยเหลือจากรัฐบาล

ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าสิ่งที่รัฐบาลจะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของตนเองได้คือ การเพิ่มอัตราค่าแรงขั้นต่ำ การส่งเสริมอาชีพ และขยายงานให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นของแต่ละจังหวัด การทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี และขยายระยะเวลาในการเรียนฟรีให้สูงขึ้น และการคลี่คลายปัญหาที่เกิดจากการก่อกวนชุมนุมปิดถนนประท้วง ตามลำดับ ในแต่ละประเด็นความช่วยเหลือมีรายละเอียดดังนี้

1.7.2.1 การเพิ่มอัตราค่าแรงขั้นต่ำ การเข้ามาทำงานก่อสร้างของประชากรแฝงในกรุงเทพมหานคร มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ การหาเงินเพื่อใช้ในการเลี้ยงดูครอบครัว หลายครอบครัวมีลูกที่กำลังอยู่ในวัยเรียน หลายคนมีหนี้สินติดตัวมาจากการทำเกษตรกรรมก่อนที่จะหนีเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร ดังนั้น สิ่งที่ประชากรแฝงเหล่านี้มีความต้องการมากที่สุดก็คือ การหาเงินให้ได้มาก ๆ เพราะการทำงานก่อสร้างเป็นงานที่ต้องใช้แรงงานหนักในการทำงานในแต่ละวัน แต่ได้ค่าจ้างเพียงไม่กี่ร้อยบาท การได้ค่าจ้างรายวันที่สูงขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ประชากรแฝงเหล่านี้มีความคิดว่าจะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น และมีความปรารถนาที่จะให้รัฐบาลช่วยมากที่สุด ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“คือต้องการค่าแรงเพิ่มขึ้น แต่ถ้าเราไปเรียกร้องมาก ๆ งานก็หายาก งานกรรมกรก็
ใช้ว่าจะหาง่ายนะ เงินคินะ แต่อยู่ที่เราจะเลือกไปอยู่บริษัทๆ ที่เค้าอุมเราหรือเปล่า”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 01 เพศชาย อายุ 43 ปี)

“อยากให้รัฐบาลช่วยอะไรไหม ก็มีเรื่องค่าแรงอย่างเดียวครับ อยากได้เพิ่ม”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 02 เพศชาย อายุ 23 ปี)

“อยากให้บริษัทฯ เพิ่มค่าแรงให้มากกว่านี้ อยากมีเงินจะได้ยกระดับชีวิตที่ดีขึ้น
อยากให้รัฐบาลเพิ่มอัตราค่าแรงให้สูงขึ้น ในอนาคตก็อยากกลับไปอยู่บ้านที่จังหวัดนครราชสีมา
อยากไปทำไร่ข้าวโพด”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 16 เพศหญิง อายุ 45 ปี)

1.7.2.2 การส่งเสริมอาชีพให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นของแต่ละจังหวัด

ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่วางแผนไว้ว่าในอนาคตจะกลับไป
ใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวตามภูมิลำเนาเดิมของตน และจำเป็นจะต้องประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยง
ครอบครัว แต่จากปัญหาที่พบในปัจจุบันคือการว่างงานและขาดแคลนเงินลงทุน เนื่องจากตาม
ต่างจังหวัดไม่มีงานไว้รองรับคนในแต่ละท้องที่ ดังนั้น การส่งเสริมอาชีพให้กับคนชนบท เป็นสิ่งที่
ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานคิดว่ารัฐบาลจะสามารถช่วยเหลือได้ เพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่
ตามชนบทได้อย่างไม่ต้องคืนร่นกลับมาหางานทำในกรุงเทพมหานครอีกครั้ง ดังตัวอย่างข้อมูล
ดังต่อไปนี้

“รัฐบาลก็อยากให้ส่งเสริมอาชีพ อนาคตต้องกลับไปอยู่บ้าน แต่จะกลับเมื่อไรยัง
บอกไม่ได้ เพราะยังไม่มีทุนที่จะไปทำอะไรที่บ้านได้ แต่ตอนนี้ก็มีหนี้สินอยู่ประมาณ 40,000 บาท
คิดว่าถ้ามีเงินเก็บสัก 1-2 แสนบาท ก็คงจะกลับไปอยู่บ้าน”

(ผู้ให้ข้อมูล รายที่ 14 เพศหญิง อายุ 54 ปี)

1.7.2.3 การขยายงานในต่างจังหวัด ในพื้นที่ต่างจังหวัด หากอาชีพหรือธุรกิจ

ใดที่มีอยู่ในท้องถิ่นแล้ว ภาครัฐควรให้การสนับสนุนเพื่อให้อาชีพหรือธุรกิจนั้นสามารถขยาย
ออกไปได้อีก เช่น ธุรกิจขายของชำ เป็นต้น ดังตัวอย่างข้อมูลดังนี้

“รัฐบาลก็อยากให้มีการขยายงานไปถึงภูมิภาค ถ้ากลับบ้านก็อยากไปเปิดร้านขายของชำ แต่ตอนนี้เก็บเงินยังไม่ได้เยอะ ไม่กล้าบอก แต่ถ้ามีเงินเก็บถึง 50,000 บาท ก็จะกลับไปเปิดร้านค้าที่บ้าน”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 23 เพศหญิง อายุ 46 ปี)

1.7.2.4 การให้โอกาสทางการศึกษาแก่บุตรหลานของประชากรแฝง ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีครอบครัวที่ประกอบไปด้วย บุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับปริญญาตรี ซึ่งบุตรหลานของคนงานหลายคนกำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ของรัฐบาล แต่จากการที่ไม่ได้รับทราบข้อมูลที่ชัดเจน และไม่มีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ของรัฐบาล ทำให้ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานกลุ่มนี้เกิดความสับสนว่าจริง ๆ แล้วรัฐบาลให้การช่วยเหลือในเรื่องค่าใช้จ่ายทั้งหมดเลยหรือไม่ เพราะบางรายได้หนังสือฟรีแค่เพียงไม่กี่เล่ม บางรายทางรัฐบาลให้เฉพาะเสื้อและกระโปรงแต่ไม่ได้ให้รองเท้าด้วย ทำให้ต้องออกเงินค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอีกหลายรายการ ฯลฯ ความไม่ชัดเจนที่เกิดขึ้นจึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลายรายเกิดความสงสัยดังตัวอย่างข้อมูลดังนี้

“รัฐบาลเหอ รัฐบาลไม่ค่อยได้ดูแล อยากให้ช่วยเหอ ก็เรื่องนักเรียนนักศึกษาเนี่ยแหละ ค่าใช้จ่ายเนี่ยแหละ ตอนนี้เค้าบอกว่าเรียนฟรี ชื้อหนังสือ ชื้ออะไรเนี่ยแหละ ถามลูก ลูกบอกว่าให้ฟรีแค่ 6 เล่ม นอกนั้นจ่ายเองหมดเลย เสื้อผ้าก็แค่ชุดเดียว ไม่ใช่เรียนฟรี 15 ปี เค้าให้เงินนะ 360 บาทก็แล้วแต่เค้าให้ซื้อเสื้อผ้า เค้าบอกนะ ชื้อได้ชุดเดียวเอง รองเท้าก็ไม่ได้ ได้แต่กระโปรงกับเสื้อ รองเท้าก็ตั้ง 200 กว่านะ จริง ๆ ไหนก็จะชุดยูกาซาด เพราะโตแล้ว นี่เปิดเทอมนี้ชุดให้แล้วนะ ลูกชายได้ 450 บาท แม่บอกหนู แม่ขาดทุนไปตั้ง 5 บาทนะ ค่าชุด 455 บาทนะ หนังสือก็วันนั้นลูกชายบอกแม่ หนูต้องไปจ่ายค่าหนังสืออีก 150 บาท ลูกหนูก็บอกว่าฟรีที่ไหนดแม่ ฟรีแค่ 6 เล่มเอง นอกนั้นจ่ายเงิน ลูกบอกงั้น”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 05 เพศหญิง อายุ 35 ปี)

“อยากให้รัฐบาลมีโครงการเรียนฟรีจนถึงปริญญาตรี แต่เรียนฟรีทุกวันก็มีค่าชุดนักเรียนให้แค่ 380 บาท แต่เวลาเราจ่ายจริงถึง 500-600 บาท เราก็ต้องจ่ายเพิ่มด้วย นอกจากนี้ก็มีค่าหนังสือ ค่าประกันก็เทอมละประมาณ 500-600 บาท แต่ก็ไม่เกิน 1,000 บาท อนาคตจะกลับไปอยู่บ้านกับลูกที่บ้านของสามี แต่ก็คงอีกหลายปีกว่าลูกจะเรียนจบ”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 08 เพศหญิง อายุ 41 ปี)

1.7.2.5 การขยายระยะเวลาในการเรียนฟรีให้สูงขึ้น นโยบายเรียนฟรี 15 ปี ผู้ให้ข้อมูลบางรายมีความต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือในเรื่องการขยายนโยบายเรียนฟรีให้สูงขึ้น มากกว่า 15 ปี ดังตัวอย่างข้อมูลดังต่อไปนี้

“อยากให้ช่วยลูกสาวป้าเรียนให้สูง ๆ อีก คนเล็กชอบเรียน ที่ได้ก่อสร้างนี้เกรดเค้าเยอะอยากให้เรียนฟรีมากกว่า 15 ปี คนเล็กชอบเรียน คนโตไม่ค่อยเท่าไร แต่คนเล็กอยากให้เรียนสูง ๆ นอกนั้นก็ไม่ต้องแล้ว”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 13 เพศหญิง อายุ 53 ปี)

1.7.2.6 การคลี่คลายปัญหาทางการเมือง ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานในเขตกรุงเทพมหานครอีกบางส่วนที่ติดตามข่าวทางการเมืองเป็นประจำ ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันเป็นอย่างดี ทำให้ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้รู้ตัวว่าเกิดเหตุการณ์ชุมนุมประท้วงเรียกร้องต่าง ๆ โดยการยึดทำเนียบรัฐบาล และสนามบินสุวรรณภูมิ ทำให้ผู้คนที่พักอาศัยและทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครรวมทั้งประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างกลุ่มนี้ เกิดความเดือดร้อนจากการกระทำที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายเหล่านั้น โดยมีผลกระทบในเรื่องการเดินทางมายังที่ทำงานมีความลำบาก ต้องตื่นแต่เช้าเพื่อมาทำงานให้ทันเวลา ผู้ให้ข้อมูลจึงมีความคิดเห็นว่าถ้าหากรัฐบาลจัดการแก้ไขปัญหานี้ได้ คนไทยที่เคยรักกันก็จะไม่ต้องมาทะเลาะกันเอง บ้านเมืองก็จะกลับมาสงบสุขเหมือนเดิม และการจราจรก็จะไม่ติดขัด ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“ชอบดูข่าวการเมือง ชอบนายกรัฐมนตรีย อยากให้นายกฯ ช่วยแก้ปัญหา คลี่คลายปัญหาอย่าให้ทะเลาะกัน เวลามีการประท้วงเค้าปิดเส้นทาง ตรงที่เค้าประท้วงก็เป็นเส้นทางที่เราเดินทางมาทำงาน”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 06 เพศหญิง อายุ 36 ปี)

“รัฐบาลอยากให้ดูแลควบคุมเรื่องโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ให้มากกว่านี้ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนให้ไปถึงหมู่บ้านให้มากขึ้นและไม่ให้มีการประท้วงทะเลาะกันเหมือนทุกวันนี้”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 07 เพศหญิง อายุ 35 ปี)

1.7.2.7 กฎหมายแรงงานต่างด้าว มีผู้ให้ข้อมูลบางรายได้มองเห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันตามสิทธิมนุษยชน จึงมีความคิดว่ารัฐบาลควรจะดำเนินการช่วยเหลือในส่วนองแรงงานต่างด้าว ที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร โดยเข้ามาทำงานอยู่ในบริษัทฯ ต่าง ๆ เป็นเวลานาน แต่ยังไม่ได้รับค่าตอบแทนที่มีความเหมาะสม จึงอยากให้รัฐบาลออกกฎหมายให้มีความเป็นธรรมกับกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่เป็นคนต่างด้าวเหล่านี้ด้วย

“ก็มีเรื่องอยากให้รัฐบาลชัพพอร์ตเรื่องแรงงานต่างด้าวให้ดีกว่านี้ เพราะผมไปเจอคนงานคนหนึ่ง เป็นคนไทยใหญ่ เข้าทำงานตั้งแต่ปีที่แล้ว แต่ไม่มีใบแรงงานต่างด้าว ยิ่งไปกดดันเค้าก็ยังมีช่องโหว่ทางกฎหมายมากขึ้น อยากให้รัฐบาลช่วยชัพพอร์ตตรงนี้ เค้าอยากได้อะไรจากประเทศไทย ก็มีบ้างเค้าบอกประเทศไทยสวย ผมก็เพิ่งรู้ว่าประเทศไทยสวย อยู่มาตั้งนาน อยู่บ้านเค้าอยู่ยาก แต่มาอยู่ที่นี้จะไปไหนก็ไม่ได้ไป เค้ากลัว กลัวเพราะไม่มีใบต่างด้าว เค้าเป็นคนไทยใหญ่ ทำงานที่เบญจมาศนี้ บริษัทฯ ก็น่าจะชัพพอร์ตตรงนี้ให้ได้ แต่ก็ไม่เห็นมี”

(ผู้ให้ข้อมูล รหัส 03 เพศชาย อายุ 18 ปี)

ในภาพรวม พบว่า ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่า ๆ กัน ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายได้ 200 – 230 บาทต่อวัน ประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี ตำแหน่งหน้าที่เพศชายส่วนใหญ่เป็นช่างฝีมือ ส่วนเพศหญิงส่วนใหญ่เป็นกรรมกร ภูมิลำเนาส่วนใหญ่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคกลาง ตามลำดับ มีเหตุผลในการย้ายถิ่น คือ การขาดทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การหาเงินเพื่อส่งไปเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่ต่างจังหวัด การไม่มีงานทำ การขาดที่ดินทำกิน และไม่มีเงินในการลงทุน ข้อมูลด้านสุขภาพ จากการสัมภาษณ์จะลึกและสังเกตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง พบว่า ในภาพรวมประชากรแฝงเห็นว่าตนเองมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและไม่มีปัญหา ด้านสุขภาพ โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีความพึงพอใจต่อสภาพร่างกายของตนเอง ซึ่งมีความพึงพอใจในระดับดี ส่วนกลุ่มที่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายของตนเองมีเพียงส่วนน้อย ส่วนใหญ่มีความสุขกับการดำเนินชีวิต โดยมีความรักในอาชีพ พอใจกับค่าตอบแทน มีสัมพันธภาพที่ดีกับนายจ้างและเพื่อนร่วมงาน มีบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และมีความหวังในอนาคต ความสัมพันธ์ในครอบครัว และเพื่อนร่วมงานเป็นไปอย่างดี โดย ไม่หลงอบายมุข มีมิตรภาพที่ดีให้แก่กัน และไม่มีปัญหาภาวะทางเศรษฐกิจ สภาพที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเนื่องจากที่พักค่อนข้างมีความพร้อม แต่จากการสังเกตและผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งยังต้องการให้ปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมโดยรอบ ส่วนความคิดเห็นต่อสิ่งที่ช่วยยกระดับความเป็นอยู่ ส่วนใหญ่คิดว่าบริษัทฯ

ควรเพิ่มค่าแรงงานรายวัน และค่าทำงานนอกเวลาเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ และรัฐบาลควรเพิ่มอัตราค่าแรงขั้นต่ำ

2. แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครจากผู้มีประสบการณ์

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในองค์กรต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สำนักพัฒนาสังคม สำนักคุ้มครองแรงงาน สำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม กองการพัฒนารชุมชน และมูลนิธิพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 5 คน นำเสนอแบ่งเป็นแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในระดับปัจเจกบุคคล และแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในระดับมหภาค ดังนี้

2.1 แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตระดับปัจเจกบุคคล

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตระดับปัจเจกบุคคล แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1) สุขภาพร่างกาย 2) จิตใจ และ 3) เศรษฐกิจ นำเสนอข้อมูลดังนี้

2.1.1 สุขภาพร่างกาย

หน่วยงานหรือสถานพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่ได้มีนโยบายในการให้บริการแก่ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าตามนโยบายของรัฐบาล เนื่องจากหน่วยงานเหล่านี้จะมีเขตรับผิดชอบเฉพาะตามแต่ละจังหวัด ดังนั้น ถ้าประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร จะเข้ารับบริการโดยใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ต้องกลับไปใช้บริการกับจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาของตน แต่ถ้าหากจะเข้ารับบริการรักษาในสถานพยาบาลในกรุงเทพมหานครก็ต้องเสียค่าบริการเอง โดยไม่สามารถใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าได้ ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“แรงงานต่างจังหวัดก็ต้องจ่ายเองจะให้ กทม. จ่ายให้ก็ไม่ได้ ถ้าจะใช้บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ต้องไปใช้กับจังหวัดเกิดของตัวเอง”

(ผู้มีประสบการณ์จากกองการพัฒนารชุมชน)

แม้ว่าจะไม่ได้มีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาส่งเสริมสุขภาพร่างกาย แต่กลุ่มผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงได้ให้แนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครด้านสุขภาพร่างกาย ดังนี้

2.1.1.1 จัดสถานที่ในการให้บริการด้านสุขภาพร่างกายเบื้องต้น ประชากรแฝง กลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร มีทะเบียนราษฎร์อยู่ตามภูมิลำเนาของตน การเข้ารับ การบริการในโรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานครไม่สามารถใช้สิทธิพิเศษตามภูมิลำเนาได้ ดังนั้น การจัดหาสถานที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ให้บริการกับประชากรแฝงเหล่านี้จึงเป็นแนวทางที่ จะแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ดังข้อมูลตัวอย่างดังต่อไปนี้

“หน่วยงานพัฒนาสังคม ... เราอาจจะพาไปตรวจสุขภาพกับศูนย์บริการ สาธารณสุขในเขต หรือ โรงพยาบาลที่ใกล้เคียง”
(ผู้มีประสบการณ์จากสำนักคุ้มครองแรงงาน)

“การตรวจสุขภาพร่างกายเคลื่อนที่ มีการบริการให้ประชาชนทั่วไปไม่จำกัด”
(ผู้มีประสบการณ์จากสำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม)

“สุขภาพร่างกาย การรับบริการตามสถานบริการ ทางศูนย์อภัยมัยบริการให้เบื้องต้น ได้ แต่ถ้ามากกว่านั้น คงต้องทำเป็นผู้ป่วยอนาถา ส่งไปขอความช่วยเหลือต่อไป ก็จะได้รับ ความช่วยเหลือตามอัตราภาพไป”
(ผู้มีประสบการณ์จากสำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม)

2.1.1.2 การตรวจสอบและให้คำแนะนำ นอกจากการจัดสถานที่ในการให้บริการ ด้านสุขภาพร่างกายเบื้องต้นแล้ว ผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงในเขต กรุงเทพมหานคร ยังให้แนวทางในการพัฒนาด้านสุขภาพร่างกายคือการเข้าไปตรวจสอบและให้ คำแนะนำ เพราะนอกจากจะมีการตรวจสุขภาพแล้วยังมีการตรวจสอบในเรื่องความเป็นอยู่และให้ คำแนะนำในการปฏิบัติให้มีความเหมาะสมอีกด้วย ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ เมื่อประชากร แฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างได้พักอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมย่อมส่งผลให้สภาวะที่มี ความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยของสุขภาพร่างกายน้อยลงด้วย ดังข้อมูลตัวอย่างดังต่อไปนี้

“ทางสำนักงานก็จะไปตรวจเรื่องสุขภาพอามัยของเขา เรื่องความเป็นอยู่ของเขา ถ้า ไม่เหมาะสมเราก็จะแนะนำให้ถูกต้อง”

(ผู้มีประสบการณ์จากมูลนิธิพัฒนาคุณภาพชีวิต)

2.1.2 จิตใจ

กลุ่มผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงได้ให้แนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครด้านจิตใจ ดังนี้

2.1.2.1 การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพจิต ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานควรได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนาทางด้านสุขภาพจิต เพื่อเป็นการลดภาวะตึงเครียดจากการทำงานหนัก ปัญหาหนี้สิน ปัญหาครอบครัว เป็นต้น อันเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา ซึ่งกิจกรรมลักษณะนี้จะมีกลุ่มที่รับผิดชอบจัดกิจกรรมให้บริการแก่สมาชิกตามแต่ละชุมชนอยู่แล้ว กลุ่มประชากรแฝงอาจจะได้รับการส่งเสริมเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ด้วย แต่ต้องเสียสละเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมากพอสมควร

“ต้องมานั่งคุยกันว่าผู้ใช้แรงงานเขามีเวลามากน้อยแค่ไหน ที่จะเข้าร่วมกิจกรรม .. . ทางททท. ก็จะมีโครงการในเรื่องของการพัฒนาจิตใจ”
(ผู้มีประสบการณ์จากกองการพัฒนาชุมชน)

“ก็จะมีโครงการอบรมบ่มนิสัยในชุมชน สมาชิกในชุมชนเขาจัด ถ้าเป็นประชากรแฝงที่อยู่ในชุมชนก็จะได้มาเข้าร่วม ถ้าเป็นประชากรที่อยู่ในไซค์งาน รัฐจะไม่เข้าไปสนับสนุน เพราะเป็นประชากรเคลื่อนที่”
(ผู้มีประสบการณ์จากสำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม)

“สำนักพัฒนาสังคม อาจจะมีให้ความช่วยเหลือในกลุ่มเด็ก ๆ ที่อยู่ตามไซค์งาน เขาก็จะมีสถานที่พักผ่อน ทางจิตใจไม่ให้ไปติดยามั่วสุเม หรืออาจจะให้ร่วมกิจกรรมในชุมชน อาจมีโครงการอบรมบ่มนิสัยของเด็ก”
(ผู้มีประสบการณ์จากสำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม)

2.1.2.2 การช่วยเหลือจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสุขภาพทางจิตโดยตรง นอกจากการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทางด้านสุขภาพจิตแล้ว กลุ่มผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝง ยังได้ให้ข้อเสนอแนะว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสุขภาพทางจิตโดยตรง เช่น สถานพยาบาลที่ให้บริการด้านจิตวิทยา กระทรวงสาธารณสุข และกรม

สุขภาพจิต เป็นต้น ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือกับประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานเหล่านี้ โดยการให้บริการปรึกษาปัญหา หรืออาจเป็นการจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“แต่ถ้าเป็นสุขภาพทางใจ ทางเราอาจจะให้ความช่วยเหลือได้น้อย อาจดูแลได้ไม่ทั่วถึง ก็อาจจะให้คำปรึกษาได้บ้าง ถ้าทางด้านจิตใจอาจเข้าไปขอความช่วยเหลือในสถานพยาบาล เขาอาจมีนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา ที่ให้ความช่วยเหลือจะโดยตรงมากกว่า”

(ผู้มีประสบการณ์จากสำนักคุ้มครองแรงงาน)

“อาจเป็นกระทรวงสาธารณสุขดูแล แต่ถ้าแรงงานมาอยู่กับครอบครัว เขาก็จะมีสุขภาพทางจิตที่ดี”

(ผู้มีประสบการณ์จากมูลนิธิพัฒนาคุณภาพชีวิต)

2.1.3 เศรษฐกิจ

สภาพปัจจุบันนโยบายการให้การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนตามนโยบายของรัฐบาลยังติดกับเขตพื้นที่รับผิดชอบ ส่งผลให้ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดและไม่ได้ย้ายทะเบียนราษฎร์ ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากสวัสดิการดังกล่าว ถึงแม้ว่าประชากรแฝงบางรายได้เข้ามาอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลานานพอสมควร เพียงแต่ว่าไม่ได้ย้ายทะเบียนราษฎร์จากต่างจังหวัดเข้ามาในกรุงเทพมหานครเท่านั้นเอง ดังข้อมูลตัวอย่างดังต่อไปนี้

“กทม. . . . จะเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ในเรื่องของการรวมกลุ่มกู้เงินหรือให้การสนับสนุน ถ้าเป็นบุคคลที่อยู่ในทะเบียนราษฎร์ก็จะเป็นผู้มีสิทธิ เราก็จะช่วยเหลือทางด้านการฝึกอาชีพให้และได้รับการช่วยเหลือรายละ 5,000 บาท แต่ถ้าไม่มีทะเบียนราษฎร์ก็อาจไม่ได้รับความช่วยเหลือในสวัสดิการนี้”

(ผู้มีประสบการณ์จากสำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม)

แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงก็ได้ให้แนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครด้านเศรษฐกิจ ดังนี้

2.1.3.1 การพัฒนาฝีมือให้มีคุณภาพ กลุ่มผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนา

คุณภาพชีวิตประชากรแฝงได้เสนอแนวทางว่า การพัฒนาฝีมือให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นจะเป็นการเพิ่มความสามารถและประสิทธิภาพในการทำงานของประชากรแฝงสูงขึ้น ทำให้สามารถเข้ารับตำแหน่งในการทำงานที่สูงขึ้น และค่าตอบแทนที่ได้รับก็จะเพิ่มขึ้นตามความสามารถและตำแหน่งของประชากรแฝงแต่ละคนด้วยเช่นกัน ดังข้อมูลตัวอย่างดังต่อไปนี้

“ให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพ โดยเสริมทักษะอาชีพ ในกรณีเป็นเพียงแรงงานที่ใช้กำลังแบกหาม ให้ยกระดับขึ้นมาเป็นช่างฝีมือ เช่น ฉาบปูน ทาสี ซึ่งภาครัฐมีศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานอยู่ทุกจังหวัดและในกรุงเทพมหานคร”

(ผู้มีประสบการณ์จากมูลนิธิพัฒนาคุณภาพชีวิต)

“ถ้ามีฝีมือก็จะได้มากกว่านั้น เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคคลนั้น ๆ”

(ผู้มีประสบการณ์จากมูลนิธิพัฒนาคุณภาพชีวิต)

2.1.3.2 การฝึกอาชีพ นอกจากการพัฒนาฝีมือด้านการก่อสร้างให้มีทักษะ

สูงขึ้นแล้ว กลุ่มผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงยังได้อีกแนวทางหนึ่ง คือ การฝึกอาชีพ เนื่องจากประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างเหล่านี้ล้วนมีเป้าหมายในอนาคตว่าจะกลับไปทำงานตามภูมิถิ่นนาของแต่ละคน ดังนั้นการมีทักษะด้านอาชีพติดตัวไป ย่อมทำให้ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานเหล่านี้มีช่องทางในการประกอบอาชีพ เป็นแนวทางในการช่วยเหลือประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานด้านเศรษฐกิจในระยะยาวอีกด้วย ดังข้อมูลตัวอย่างต่อไปนี้

“ทางสำนักงานก็มี โรงเรียนฝึกอาชีพใน กทม. มี 10 แห่ง ใช้สำหรับผู้ที่จะมาฝึกอาชีพ”

(ผู้มีประสบการณ์จากสำนักคุ้มครองแรงงาน)

2.2 แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตระดับมหภาค

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตระดับปัจเจกบุคคล แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การศึกษา 2) สังคมและสภาพแวดล้อม 3) การบริหารจัดการคุณภาพชีวิต และ 4) กฎหมายแรงงาน นำเสนอข้อมูลดังนี้

2.2.1 การศึกษา

หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่มีภาระหน้าที่ทางการศึกษาโดยตรง ซึ่งการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง ควรเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงในเขตกรุงเทพมหานคร อันประกอบด้วย สำนักพัฒนาสังคม สำนักคุ้มครองแรงงาน สำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม การพัฒนาชุมชน และมูลนิธิพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการศึกษาของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“ในเรื่องการศึกษา รัฐบาลก็สนับสนุน แต่เราก็ไม่ทราบข้อมูลโดยตรงต้องไปสัมภาษณ์กับหน่วยงานตรง”

(ผู้มีประสบการณ์จากสำนักคุ้มครองแรงงาน)

แม้ว่ากลุ่มผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงไม่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง แต่ได้ให้แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างด้านการศึกษา ดังนี้

2.2.1.1 การส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษา เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างได้รับการศึกษาที่เพิ่มขึ้น นายจ้างควรจัดสรรเวลาให้กับลูกจ้างโดยไม่ใช้งานล่วงเวลากับประชากรแฝงผู้ที่ต้องการศึกษาต่อมากเกินไป เพื่อให้ประชากรแฝงกลุ่มดังกล่าวมีเวลาว่างพอที่จะไปศึกษาต่อได้ตามแนวคิด การศึกษาตามอัธยาศัย และผู้ใช้แรงงานก่อสร้างควรมีการจัดสรรเวลาให้กับตนเองในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ตามข้อกำหนดของระบบการศึกษานั้น ๆ ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“ควรมีการเปิดโอกาสให้มีการศึกษานอกระบบ และการจัดเวลาให้สามารถยกระดับความรู้ความสามารถ เพื่ออ่านออกเขียนได้ หรือสอบเทียบความรู้ หรือเพื่อพ้นจากการเป็นแรงงานไร้ฝีมือ”

(ผู้มีประสบการณ์จากมูลนิธิพัฒนาคุณภาพชีวิต)

นอกจากนี้ ภาครัฐควรมีการจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือด้านการศึกษาให้กับ ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างตามที่อยู่จริง ซึ่ง ณ ปัจจุบัน การจัดสรรงบประมาณดังกล่าว ยังจัดสรรตามที่อยู่ตามทะเบียนราษฎร์ของประชากรแฝง ทำให้ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ก่อสร้างไม่ได้รับ โอกาสดังกล่าว ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“ทางด้านการศึกษา ก็จะมีงบประมาณช่วยเหลือจากทางภาครัฐให้กับท้องถิ่น ถ้ากรณี ประชากรแฝงควรจะมีการจ่ายงบประมาณทางด้านนี้จัดสรรมาถึงจะช่วยให้ ปัจจุบัน ไม่มีการจัดสรร”
(ผู้มีประสบการณ์จากกองการพัฒนาชุมชน)

2.2.1.2 การศึกษาของบุตรธิดาประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง

นอกจากการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างแล้ว ภาครัฐยังควรคำนึงถึงการศึกษาของบุตรหลานประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างอีกด้วย โดย จัดตั้งศูนย์การศึกษาชั่วคราวให้กับเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กในวัยเรียน ซึ่งศูนย์ดังกล่าวจะต้องมี ความยืดหยุ่นสูง สามารถให้ผู้เรียนโอนย้ายระหว่างศูนย์ด้วยตนเองหรือโอนย้ายสู่สถานศึกษาใน ระบบได้ง่าย หากผู้เรียนต้องย้ายที่อยู่อาศัย เนื่องจาก ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างมักจะ ย้ายที่พักอาศัยตามสถานที่ก่อสร้าง ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“ในเรื่องของเด็กก่อนวัยเรียน อาจจะมีศูนย์รับฝากเรียนชั่วคราวก่อน ถ้าตัวเด็กที่อยู่ นาน ๆ อาจมีสิทธิที่จะ ได้เรียนเหมือนกัน อาจไม่ต้องใช้ทะเบียนบ้าน โดยปกติเด็กที่จะเรียนต้องมี ทะเบียนราษฎร์ในเขต ถ้าเด็กพวกนี้จะได้รับสิทธิในการฝากเรียนชั่วคราวก่อนได้ เพราะถ้าต้องการ ย้ายกลับถิ่นฐานบ้านเกิด ถ้าไปเรียนต่อเราก็จะได้ส่งเรื่องการโอนย้ายการเรียนไปเรียนต่อได้เลย”
(ผู้มีประสบการณ์จากสำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม)

2.2.2 สังคมและสภาพแวดล้อม

สังคมและสภาพแวดล้อมของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างมีสภาพที่ เสื่อมโทรม และบางรายอยู่ในชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร แม้ว่าประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้ แรงงานก่อสร้างจะพอใจในที่พักอาศัยของตนเอง แต่ในมุมมองของกลุ่มผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนา คุณภาพชีวิตประชากรแฝงในเขตกรุงเทพมหานคร เห็นว่าสภาพแวดล้อมที่ที่พักอาศัยของประชากร แฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างยังไม่ถูกสุขอนามัย และให้แนวทางในการพัฒนาคุณภาพประชากร แฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างด้านสังคมและสภาพแวดล้อม โดยควรอาศัยความร่วมมือจากหลาย

ฝ่าย เช่น ภาครัฐ ชุมชน และบริษัทฯ นายจ้าง ในปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัย ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“ถ้ามองด้านสิ่งแวดล้อมก็จะเสียหายมาก เพราะดูตามชุมชน สลัมที่ประชากรแฝงอาศัยอยู่... ยังไม่ได้รับความร่วมมือในด้านของการรักษาความสะอาด ต้องให้รัฐบาลหรือท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ... อาจจะเสนอให้ กทม. ร่วมได้ถ้าทางบริษัทฯ ที่รับมามีการพัฒนาในกลุ่มของตัวเองก็จะดีขึ้น”

(ผู้มีประสบการณ์จากกองการพัฒนาชุมชน)

“ควรเปิดโอกาสให้มีกิจกรรม การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน... สำหรับตัวผู้ใช้แรงงาน ควรมีการเสริมทักษะการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคม ชุมชนเมือง การมีวินัย การรักษาความสะอาดสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนยอมรับและเข้าเป็นสมาชิกในชุมชน”

(ผู้มีประสบการณ์จากมูลนิธิพัฒนาคุณภาพชีวิต)

ผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงในเขตกรุงเทพมหานครยังมีความเห็นว่า หากประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างได้รับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ เช่น สุขภาพจิตใจ เศรษฐกิจ และการศึกษาแล้ว จะยังผลทำให้ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างสามารถเรียนรู้และพัฒนาสังคมและสภาพแวดล้อมได้ด้วยตนเอง ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“เมื่อแรงงานได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผลแล้ว ก็จะทำให้สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว มีความน่าอยู่”

(ผู้มีประสบการณ์จากมูลนิธิพัฒนาคุณภาพชีวิต)

2.2.3 การบริหารจัดการคุณภาพชีวิต

กลุ่มผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ให้แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างดังนี้

2.2.3.1 การสร้างงานในต่างจังหวัด การแก้ไขที่ต้นเหตุของปัญหาประชากรแฝงในเขตกรุงเทพมหานคร ควรเริ่มจากการสร้างงานในชนบทต่างจังหวัด โดยขยายความเจริญทั้งทางด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน การจัดการแหล่งน้ำ และการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เพื่อให้ประชาชนในต่างจังหวัดมีงานทำและมีแหล่งรายได้ ซึ่งเป็นการยุติการย้ายถิ่นจากต่างจังหวัด

เข้าสู่กรุงเทพมหานคร และในกรณีที่ประชากรแฝงได้เข้าสู่เขตกรุงเทพมหานครแล้ว สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ควรเป็นหน่วยงานที่จะเข้าไปช่วยเหลือผลักดันให้ประชากรแฝงในเขตกรุงเทพมหานครกลับสู่ภูมิลำเนาของตนเอง โดยให้ความช่วยเหลือทางด้านการจัดส่งกลับภูมิลำเนาและการหาอาชีพ ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“ทางด้านต่างจังหวัดต้องมีนโยบายที่ชัดเจน เชียบคม ในการพัฒนาบ้านเมืองของตัวเอง นโยบายต่าง ๆ ต้องลงไปในแต่ละจังหวัดเยอะ ทั้งภาครัฐต้องขยายงาน ต้องสร้างชุมชนต่างจังหวัดให้น่าอยู่ อาจมีการพัฒนาทางด้านแหล่งน้ำให้เจริญพอกับการทำอาชีพเกษตรกรรม อาจไม่ต้องไปสร้างโรงงานในต่างจังหวัดก็ได้ หรืออาจจะสร้างโรงงานเล็ก ๆ ในแหล่งชุมชนให้สามารถบริการจัดการส่งสินค้าทั่วโลกได้และให้เกิดการจ้างงานในจังหวัด แรงงานก็จะมึงงานทำ”

(ผู้มีประสบการณ์จากกองการพัฒนาชุมชน)

“อาจจะริบตัดวิถีชีวิตที่เราจะเดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนนั้นเข้ามายังบ้านเราก่อนและก็ผลักดันเข้าสู่ระบบแรงงาน หรือถ้าเขาอยากกลับภูมิลำเนา ก็จะผลักดันเข้า พมจ. ของจังหวัดนั้น ๆ โดยการทำหนังสือขอความช่วยเหลือถึง พมจ. แต่ละจังหวัด ว่าแรงงานต้องการกลับภูมิลำเนา ก็ให้ พมจ. จังหวัดนั้น ๆ ลงไปเยี่ยมบ้านแรงงาน และหาทางช่วยเหลือทำอาชีพเสริมให้มันก็จะช่วยลดปัญหาแรงงานเร่ร่อนได้ส่วนหนึ่ง ก็จะลดการกลับมาเป็นแรงงานเร่ร่อนใน กทม. ได้”

(ผู้มีประสบการณ์จากสำนักพัฒนาสังคม)

2.2.3.2 การจัดสรรงบประมาณด้านการประกันสุขภาพตามที่อยู่จริงของ

ประชากรแฝง ณ ปัจจุบัน การจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล เช่น บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า งบประมาณด้านการศึกษา หรือการสังคมสงเคราะห์อื่น ๆ เป็นต้น ยังจ่ายตามเขตพื้นที่ที่อยู่ตามทะเบียนราษฎร ซึ่งเมื่อประชากรแฝงได้ย้ายถิ่นเข้าสู่เขตกรุงเทพมหานคร จึงไม่สามารถได้รับสิทธิหรือความช่วยเหลือเหล่านั้นได้ ดังนั้น การบริหารจัดการในเรื่องงบประมาณใหม่ โดยแต่ละจังหวัดที่อยู่ตามทะเบียนราษฎรของประชากรแฝงต้องโอนงบประมาณมายังที่อยู่จริงของประชากรแฝงที่ย้ายถิ่นไป ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“รัฐจะให้ค่าใช้จ่ายตามทะเบียนราษฎร คนประมาณ 4 ล้านคน ที่ทะเบียนราษฎรอยู่ต่างจังหวัด ต่างจังหวัดก็จะได้รับเงินส่วนนี้ไปบริหารแล้วแต่ กทม. ไม่ได้ก็เท่ากับว่า กทม. ต้องจ่าย 2 คอก ไม่สามารถทำให้เราบริหารจัดการด้านคุณภาพชีวิตของประชากรได้ ถ้าจะทำจริง ๆ

ควรสำรวจว่าประชากรแฝงมาจากที่ไหน จังหวัดนั้น ๆ หรือ ที่ถือนั้น ๆ ก็ควรจะมี โอน
งบประมาณส่วนนั้นกลับมาให้ กทม.”

(ผู้มีประสบการณ์จากกองการพัฒนารัฐบาล)

2.2.3.3 การสร้างความร่วมมือในการช่วยเหลือประชากรแฝง การส่งเสริมและ
พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย
ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น ไม่ใช่ให้อยู่ในความดูแล
รับผิดชอบของกระทรวงแรงงานเพียงอย่างเดียว เนื่องจาก ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจะต้องพัฒนา
ในหลาย ๆ ด้านควบคู่กันไป ทั้งในด้านจิตใจ สุขภาพ การศึกษา สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
เป็นต้น ดังข้อมูลตัวอย่างดังนี้

“มีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบอยู่หลายด้าน ถ้าช่วยเหลือทางด้านการศึกษา อาจต้อง
ไปขอข้อมูลจากสำนักงานการศึกษา หรือด้านการรักษาสุขภาพ ต้องไปสำนักงานอนามัย...
หน่วยงานที่จะทำเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง”

(ผู้มีประสบการณ์จากสำนักพัฒนาสังคม)

2.2.4 กฎหมายแรงงาน

กลุ่มผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงในเขตกรุงเทพมหานคร
ได้ให้แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างดังนี้

2.2.4.1 กฎหมายด้านสุขภาพแรงงาน ควรมีการออกกฎหมายให้ความคุ้มครอง
เกี่ยวกับสุขภาพของแรงงานก่อสร้าง โดยบริษัทฯ นายจ้างจะต้องมีสวัสดิการดูแลสุขภาพจ้างโดยไม่
เลือกปฏิบัติ เช่น การจัดทำประกันสังคมให้กับลูกจ้าง การตรวจสุขภาพร่างกาย เป็นต้น ดังข้อมูล
ตัวอย่างดังนี้

“การแก้ไขด้านกฎหมาย คงให้รัฐบาลพิจารณาแก้ไขในด้านสุขภาพ ถ้าแรงงาน
เจ็บป่วยขึ้นมาเขาสามารถจะใช้บริการ รพ.กลางได้เลยมัยเพราะถ้าเจ็บป่วยขึ้นมา เขาก็จะไปซื้อยามา
กินกันเอง...สุขภาพทางกาย คงต้องให้คนที่เป็นเจ้าของกิจการ ที่เขาจ้างแรงงานเข้ามาต้องเป็นคน
ดูแลในสวัสดิการพวกนี้... แต่ถ้ามีกฎหมายควบคุม ทางบริษัทฯ ที่รับแรงงานเข้ามาต้องมี
ประกันสังคมให้ เพราะบางบริษัทฯ ก็ทำให้ บางบริษัทฯ ก็ไม่ทำ ทำให้เกิดช่องโหว่ของกฎหมาย
ทางรัฐบาลต้องควบคุม”

(ผู้มีประสบการณ์จากกองการพัฒนารัฐบาล)

“ต้องมีข้อกำหนดให้ทุกสถานประกอบการที่มีแรงงานตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป หรือทุกคนเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบสภาพร่างกาย ปีละครั้ง หรือเดือนละครั้ง ในกรณีที่มีความเสี่ยงต่อการทำงาน...ให้มีการบังคับใช้กฎหมายสุขภาพเพื่อคุณภาพชีวิต โดยไม่เลือกปฏิบัติ มีช่องทางพิเศษให้กับกลุ่มแรงงาน ซึ่งบางรายอาจจะไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน โดยถือว่าทุกคนเป็นมนุษย์ที่ต้องให้การคุ้มครองอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และมุ่งเน้นผลักดันให้เกิดระบบประกันสังคมกับกลุ่มแรงงาน”

(ผู้มีประสบการณ์จากมูลนิธิพัฒนาคุณภาพชีวิต)

2.2.4.2 กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน กลุ่มผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงในเขตกรุงเทพมหานครมีความเห็นว่า ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานควรได้รับการคุ้มครองในเรื่องความปลอดภัยทางด้านร่างกายทั้งในเวลา และนอกเวลาทำงาน โดยมีความเห็นว่าควรออกกฎหมายให้บริษัทฯ ต่าง ๆ ตรวจสอบสภาพความปลอดภัยรอบบริเวณไซต์งาน และตรวจสอบสภาพเครื่องจักรและเครื่องมือต่าง อย่างต่อเนื่องเคร่งครัดเป็นประจำ เพราะบริเวณไซต์งานก่อสร้างเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุร้ายแรงได้ง่าย จึงควรมีกฎหมายออกมาบังคับอย่างจริงจัง ดังข้อมูลตัวอย่างต่อไปนี้

“เรามีกฎหมายในเรื่องบังคับใช้ในกิจการเสี่ยง ให้จัดระบบให้ดี แรงงานก่อสร้างที่เป็นประชากรแฝงควรได้รับความปลอดภัยด้านร่างกายในการทำงาน โดยการทำให้ไซต์งานและที่พักให้ปลอดภัยโดยตรวจสอบสภาพของเครื่องมือและเครื่องจักรให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้ มีการป้องกันภัยทุกด้าน ที่อาจเกิดขึ้นในไซต์งานและที่พัก งานที่มีความเสี่ยงสูง ควรใช้คนงานที่มีประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ ควรมีการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองแรงงานอย่างจริงจัง ไม่ควรใช้แรงงานเด็ก”

(ผู้มีประสบการณ์จากมูลนิธิพัฒนาคุณภาพชีวิต)

2.2.4.3 กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะแรงงานของลูกจ้าง ในกรณีที่ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างได้ทำงานเป็นระยะเวลานานเกิน 3 ปี กลุ่มผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงในเขตกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่าควรได้รับการพัฒนาให้มีทักษะในการทำงานสูงขึ้น เพื่อความก้าวหน้าของประชากรแฝงเหล่านี้ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของงานให้มีคุณภาพและอีกทั้งยังเป็นการเพิ่มค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับความสามารถอีกด้วย ดังข้อมูลตัวอย่างต่อไปนี้

“ควรมีกฎหมายเพื่อรองรับในกรณีแรงงานที่ทำงานเกินกว่า 3 ปี ควรมีการเพิ่มทักษะให้ ฯลฯ”

(ผู้มีประสบการณ์จากมูลนิธิพัฒนาคุณภาพชีวิต)

ในภาพรวม พบว่า แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างตามความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์ เห็นว่า แนวทางการส่งเสริมในระดับปัจเจกชน ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) สุขภาพร่างกาย ควรมีสถานพยาบาลเพื่อการรักษาสุขภาพให้แก่ประชากรแฝงในพื้นที่ที่พักอาศัย และมีหน่วยงานเข้าไปตรวจสอบและให้คำแนะนำ 2) จิตใจ ประชากรแฝงควรเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพจิต และได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสุขภาพทางจิตโดยตรงหากเกิดปัญหา 3) เศรษฐกิจ ประชากรแฝงควรได้รับการพัฒนาฝีมือและฝึกอาชีพให้มีคุณภาพ ส่วนแนวทางการส่งเสริมในระดับมหภาค ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การศึกษา ควรส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยให้กับประชากรแฝง โดยนายจ้างควรให้เวลาและภาครัฐควรให้งบประมาณช่วยเหลือทั้งกับตัวประชากรแฝงและบุตรหลานของประชากรแฝง 2) สังคมและสภาพแวดล้อม หลายฝ่ายควรร่วมมือในการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของประชากรแฝงให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัยต่อสุขภาพ 3) บริหารจัดการคุณภาพชีวิต ควรมีการสร้างงานในต่างจังหวัด มีการจัดสรรงบประมาณด้านการประกันสุขภาพตามที่อยู่จริงของประชากรแฝง ณ ปัจจุบัน และการสร้างความร่วมมือในการช่วยเหลือประชากรแฝงจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และ 4) กฎหมายแรงงาน ควรมีการร่างกฎหมายด้านสุขภาพแรงงาน กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานและกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะแรงงานของลูกจ้าง

ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาคุณภาพชีวิต ใช้เทคนิค EDR โดยติดต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ครั้ง มีรายละเอียดดังนี้

- 1) นำผลการวิจัยที่ได้จากตอนที่ 1 คุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครจากผู้มีประสบการณ์ มาเป็นข้อมูลในการพิจารณาให้กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึกแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง
- 2) นำผลจากการสัมภาษณ์นำเสนอเป็นรายการใน

แบบสอบถาม แล้วส่งกลับไปยังผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมเพื่อให้ระดับความเป็นไปได้และระดับความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นต่อแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในแต่ละรายการในแบบสอบถาม

3) ปรับปรุงแบบสอบถามและส่งกลับไปยังผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมอีกครั้ง โดยนำเสนอค่ามัธยฐาน (Median) ของกลุ่ม เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญเปลี่ยนแปลงคำตอบให้สอดคล้องกับกลุ่มหรือยืนยันคำตอบเดิม เมื่อติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญแล้วเสร็จ หลังจากนั้น ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร เฉพาะความถี่เห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีระดับความเป็นไปได้และระดับความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นโดยจะมีค่าผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน (Mode-Median) ตั้งแต่ 0.00 ถึง 1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR) ตั้งแต่ 0.00 ถึง 1.50 และมีค่ามัธยฐาน (Median) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปซึ่งแสดงว่าแนวทางดังกล่าวมีระดับความเป็นไปได้และมีระดับความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตระดับปัจเจกบุคคล

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตระดับปัจเจกบุคคล แบ่งเป็น 1) ด้านสุขภาพร่างกาย

2) ด้านจิตใจ และ 3) ด้านเศรษฐกิจ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านสุขภาพร่างกาย

สรุปความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพร่างกาย เป็นประเด็นต่าง ๆ แสดงได้ดัง

ตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างด้านสุขภาพร่างกาย

แนวทาง	ระดับความเป็นไปได้			ระดับความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น		
	Mode	Mdn (IQR)	ระดับ	Mode	Mdn (IQR)	ระดับ
1. จัดให้มีสาธารณูปโภคที่ดี	มาก	4.00	มาก	มาก	4.00	มาก
สะอาด และถูกหลักอนามัย	13 (68.4)	(0.00)		13 (68.4)	(1.00)	

ตารางที่ 8 (ต่อ)

แนวทาง	ระดับความเป็นไปได้			ระดับความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น		
	Mode	Mdn	ระดับ	Mode	Mdn	ระดับ
	(IQR)			(IQR)		
2. จัดอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลง หรือปรับตัวให้เข้ากับงานและ สิ่งแวดล้อม	มาก	4.00	มาก	มาก	4.00	มาก
	12	(1.00)		12	(1.00)	
	(63.2)			(63.2)		
3. จัดหาให้มีโรงพยาบาลตรวจ สุขภาพประจำปี	มาก	4.00	มาก	มาก	4.00	มาก
	11	(1.00)		12	(0.00)	
	(57.9)			(63.2)		
4. จัดให้แรงงานก่อสร้างได้เข้า รับการอบรมเรื่องอันตรายจาก การทำงานทั้งทางตรงและ ทางอ้อม	มาก	4.00	มาก	มาก	4.00	มาก
	11	(1.00)		11	(1.00)	
	(57.9)			(57.9)		
5. ในการทำงานต้องให้แรงงาน ก่อสร้าง ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด และควรสวมเครื่องป้องกัน	มาก	4.00	มาก	มาก	4.00	มาก
	10	(1.00)		12	(1.00)	
	(52.6)			(63.2)		
6. จัดให้แรงงานก่อสร้าง เข้ารับ การตรวจสุขภาพอย่างต่อเนื่อง	มาก	4.00	มาก	มาก	4.00	มาก
	10	(1.00)		8	(1.00)	
	(52.6)			(42.1)		
7. ให้แรงงานก่อสร้างได้มี โอกาสในการใช้สิทธิการรักษา เจ็บป่วยขั้นพื้นฐาน	มาก	4.00	มาก	มาก	4.00	มาก
	9	(1.00)		12	(1.00)	
	(47.4)			(63.2)		

จากตารางที่ 8 พบว่า แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
ก่อสร้างด้านสุขภาพร่างกาย มี 7 ประเด็นซึ่ง มีความเป็นไปได้และความสำเร็จอยู่ในระดับมาก
เรียงลำดับตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญดังนี้ 1) ควรจัดให้มีสาธารณูปโภคที่ดี สะอาดและถูก
หลักอนามัย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 13 คน (ร้อยละ 68.4) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ใน

ระดับมากและจำนวน 13 คน (ร้อยละ 68.4) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมาก 2) จัดอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงหรือปรับตัวให้เข้ากับงานและสิ่งแวดล้อม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน (ร้อยละ 63.2) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และจำนวน 12 คน (ร้อยละ 63.2) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมาก 3) การจัดหาให้มีโรงพยาบาลตรวจสุขภาพประจำปี โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คน (ร้อยละ 57.9) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และจำนวน 12 คน (ร้อยละ 63.2) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมาก 4) การจัดให้แรงงานก่อสร้างได้เข้ารับการอบรมเรื่องอันตรายจากการทำงานทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คน (ร้อยละ 57.9) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และจำนวน 11 คน (ร้อยละ 57.9) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมาก 5) ในการทำงานต้องให้แรงงานก่อสร้างปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดและตรวจสอบเครื่องป้องกัน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน (ร้อยละ 52.6) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และจำนวน 12 คน (ร้อยละ 63.2) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมาก 6) จัดให้แรงงานก่อสร้างเข้ารับการตรวจสุขภาพอย่างต่อเนื่อง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน (ร้อยละ 52.6) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และจำนวน 8 คน (ร้อยละ 42.1) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมาก และ 7) ให้แรงงานก่อสร้างได้มีโอกาสในการใช้สิทธิการรักษาเจ็บป่วยขั้นพื้นฐาน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน (ร้อยละ 47.4) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และจำนวน 12 คน (ร้อยละ 63.2) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมาก ตามลำดับ

1.2 ด้านจิตใจ

สรุปความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านจิตใจ เป็นประเด็นต่าง ๆ แสดงได้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างด้านจิตใจ

แนวทาง	ระดับความเป็นไปได้			ระดับความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น		
	Mode	Mdn	ระดับ	Mode	Mdn	ระดับ
	(IQR)			(IQR)		
1. ส่งเสริมกิจกรรมที่ทำให้	มาก	4.00	มาก	มาก	4.00	มาก
แรงงานก่อสร้างเกิดความรักใคร่	11	(1.00)		13	(1.00)	
สามัคคีกันในทุกขณะและ	(57.9)			(68.4)		
รวมถึงในองค์กร						

ตารางที่ 9 (ต่อ)

แนวทาง	ระดับความเป็นไปได้			ระดับความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น		
	Mode	Mdn (IQR)	ระดับ	Mode	Mdn (IQR)	ระดับ
2. จัดกิจกรรมมอบรางวัลให้ แรงงานก่อสร้างที่ปฏิบัติงานดี เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ และเป็น ตัวอย่างให้กับแรงงานก่อสร้าง คนอื่น	มาก	4.00 (1.00) (57.9)	มาก	มาก	4.00 (1.00) (57.9)	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างด้านจิตใจ มี 2 ประเด็น ซึ่งมีความเป็นไปได้และความสำเร็จอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามที่คุณเชี่ยวชาญให้ความสำคัญ ดังนี้ 1) ส่งเสริมกิจกรรมที่ทำให้แรงงานก่อสร้างเกิดความรักใคร่สามัคคีกันในหมู่คณะและรวมถึงในองค์กร โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คน (ร้อยละ 57.9) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และจำนวน 13 คน (ร้อยละ 68.4) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมากเช่นกัน และ 2) การจัดกิจกรรมมอบรางวัลให้แรงงานก่อสร้างที่ปฏิบัติงานดีเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ และเป็นตัวอย่างให้กับแรงงานก่อสร้างคนอื่น โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คน (ร้อยละ 57.9) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้มาก และจำนวน 11 คน (ร้อยละ 57.9) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมาก ตามลำดับ

1.3 ด้านเศรษฐกิจ

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงด้านเศรษฐกิจไม่มีความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีระดับความเป็นไปได้และระดับความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

2. แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตระดับมหภาค

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตระดับมหภาค แบ่งเป็น 1) ด้านการศึกษา 2) ด้านสังคมและสภาพแวดล้อม 3) ด้านการบริหารจัดการคุณภาพชีวิต และ 4) ด้านกฎหมายแรงงาน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการศึกษา

สรุปความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา เป็นประเด็นต่าง ๆ แสดงได้ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างด้านการศึกษา

แนวทาง	ระดับความเป็นไปได้			ระดับความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น		
	Mode	Mdn (IQR)	ระดับ	Mode	Mdn (IQR)	ระดับ
1. เปิดโอกาสให้แรงงาน ก่อสร้างได้มีโอกาสทำงานที่ ต้องใช้ความสามารถมากยิ่งขึ้น	มาก ที่สุด 14 (73.7)	5.00 (1.00)	มากที่สุด	มาก 10 (52.6)	4.00 (1.00)	มาก
2. รัฐบาลต้องเพิ่มสถานที่ สำหรับฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือ แรงงานให้มากขึ้น	มาก ที่สุด 11 (57.9)	5.00 (1.00)	มากที่สุด	มาก 10 (52.6)	4.00 (1.00)	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่าแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างด้านการศึกษา มี 2 ประเด็นซึ่งมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดและความสำเร็จอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญดังนี้ 1) การเปิดโอกาสให้แรงงานก่อสร้างได้มีโอกาสทำงานที่ต้องใช้ความสามารถมากยิ่งขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 14 คน (ร้อยละ 73.7) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด และจำนวน 10 คน (ร้อยละ 52.6) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมาก และ 2) รัฐบาลต้องเพิ่มสถานที่สำหรับฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานให้มากขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คน (ร้อยละ 57.9) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดและจำนวน 10 คน (ร้อยละ 52.6) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมากตามลำดับ

2.2 ด้านสังคมและสภาพแวดล้อม

สรุปความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมและสภาพแวดล้อม เป็นประเด็นต่าง ๆ แสดงได้ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างด้านสังคม
และสภาพแวดล้อม

แนวทาง	ระดับความเป็นไปได้			ระดับความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น		
	Mode	Mdn (IQR)	ระดับ	Mode	Mdn (IQR)	ระดับ
1. อธิบายให้แรงงานก่อสร้าง เข้าใจในบทบาทตัวเองที่อาจ ก่อผลกระทบกับสังคม	มาก	4.00 (0.00)	มาก	มาก	4.00 (1.00)	มาก
	12 (63.2)			11 (57.9)		

จากตารางที่ 11 พบว่าแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างด้านสังคมและสภาพแวดล้อม มี 1 ประเด็นซึ่งมีความเป็นไปได้และความสำเร็จอยู่ในระดับมาก คือ อธิบายให้แรงงานก่อสร้างเข้าใจในบทบาทตัวเองที่อาจก่อผลกระทบกับสังคม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน (ร้อยละ 63.2) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และจำนวน 11 คน (ร้อยละ 57.9) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมากเช่นกัน

2.3 ด้านการบริหารจัดการคุณภาพชีวิต

สรุปความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการคุณภาพชีวิต เป็นประเด็นต่าง ๆ แสดงได้ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างด้านบริหารจัดการคุณภาพชีวิต

แนวทาง	ระดับความเป็นไปได้			ระดับความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น		
	Mode	Mdn (IQR)	ระดับ	Mode	Mdn (IQR)	ระดับ
1. รัฐบาลต้องจัดงบประมาณให้ กรุงเทพมหานคร ได้ทำการ บริหารจัดการด้านสุขภาพและ คุณภาพชีวิตของแรงงาน ก่อสร้างโดยตรง	มาก	5.00 (0.00)	มากที่สุด	มาก	4.00 (1.00)	มาก
	ที่สุด			10 (52.6)		
	16 (84.2)					

ตารางที่ 12 (ต่อ)

แนวทาง	ระดับความเป็นไปได้			ระดับความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น		
	Mode	Mdn (IQR)	ระดับ	Mode	Mdn (IQR)	ระดับ
2. รัฐบาลควรดูแลด้าน งบประมาณเรื่องสวัสดิการอย่าง แท้จริง	มาก 10 (52.6)	4.00 (1.00)	มาก	มาก 11 (57.9)	4.00 (1.00)	มาก
3. มีการกำหนดชั่วโมงการทำงาน ที่เหมาะสมและเป็นไปตาม ข้อบัญญัติของกฎหมาย	มากที่สุด 10 (52.6)	5.00 (1.00)	มากที่สุด	มาก 10 (52.6)	4.00 (1.00)	มาก
4. รัฐบาลควรจัดหน่วยเฉพาะกิจ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาชีวิตของ แรงงานก่อสร้างอย่างจริงจัง	มาก 9 (47.4)	4 (1.00)	มาก	มาก 10 (52.6)	4 (1.00)	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างด้านการบริหารจัดการคุณภาพชีวิต มี 4 ประเด็น ซึ่งมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากและมากที่สุด และมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามที่คุณเชี่ยวชาญให้ความสำคัญ ดังนี้

1) รัฐบาลต้องจัดงบประมาณให้กรุงเทพมหานคร ได้ทำการบริหารจัดการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตของแรงงานก่อสร้างโดยตรง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 16 คน (ร้อยละ 84.2) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด และจำนวน 10 คน (ร้อยละ 52.6) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมาก

2) รัฐบาลควรดูแลด้านงบประมาณเรื่องสวัสดิการอย่างแท้จริง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน (ร้อยละ 52.6) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และจำนวน 11 คน (ร้อยละ 57.9) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมากเช่นกัน

3) มีการกำหนดชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสมและเป็นไปตามข้อบัญญัติของกฎหมาย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน (ร้อยละ 52.6) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด และจำนวน 10 คน (ร้อยละ 52.6) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมาก

4) รัฐบาลควรจัดหน่วยเฉพาะกิจที่มุ่งเน้นการพัฒนาชีวิตของแรงงานก่อสร้างอย่างจริงจัง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน (ร้อยละ 47.4) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และจำนวน 10 คน (ร้อยละ 52.6) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมากเช่นกัน ตามลำดับ

2.4 ด้านกฎหมายแรงงาน

สรุปความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายแรงงาน เป็นประเด็นต่าง ๆ แสดงได้ดัง

ตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างด้านกฎหมาย
แรงงาน

แนวทาง	ระดับความเป็นไปได้			ระดับความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น		
	Mode	Mdn	ระดับ	Mode	Mdn	ระดับ
		(IQR)			(IQR)	
1. รัฐบาลควรดำเนินการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในด้านร่างกายโดยด่วน เพราะประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหาเรื่องนี้อย่างรุนแรง	มาก	4.00	มาก	มาก	4.00	มาก
	12	(0.00)		15	(0.00)	
	(63.2)			(78.9)		
2. รัฐบาลควรมีการลดหย่อนภาษีให้กับผู้ประกอบการที่มีโครงการส่งเสริมพัฒนาจิตใจให้กับแรงงานก่อสร้าง	มาก	4.00	มาก	มาก	4.00	มาก
	12	(1.00)		12	(1.00)	
	(63.2)			(63.2)		
3. รัฐบาลต้องบังคับใช้กฎหมายแรงงานกับบริษัทๆ ที่รับเหมาแรงงานให้ต้องมีประกันสังคมให้กับแรงงานก่อสร้าง ทุกคน ซึ่งมีหลายบริษัทๆ ไม่ทำประกันสังคมให้	มาก	4.00	มาก	มาก	4.00	มาก
	11	(1.00)		10	(1.00)	
	(57.9)			(52.6)		
4. รัฐบาลต้องแก้ปัญหาเรื่องยาเสพติดโดยด่วน เพราะทุกวันนี้ยาเสพติดกำลังระบาดในกลุ่มแรงงานก่อสร้าง	มากที่สุด	5.00	มากที่สุด	มากที่สุด	5.00	มากที่สุด
	10	(1.00)		10	(1.00)	
	(52.6)			(52.6)		

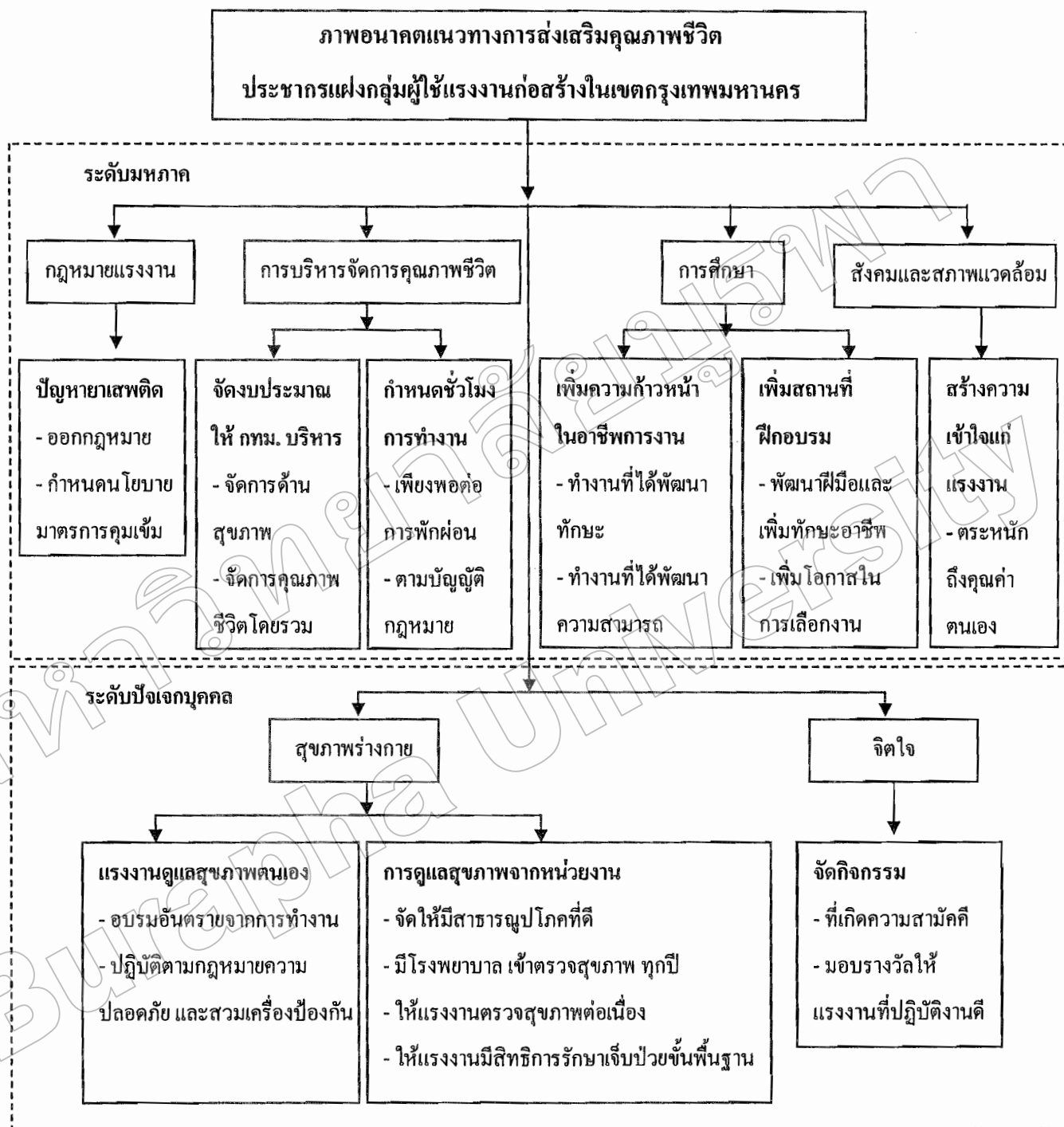
จากตารางที่ 13 พบว่าแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างด้านกฎหมายแรงงาน มี 4 ประเด็นซึ่งมีความเป็นไปได้และความสำเร็จอยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญ ดังนี้ 1) รัฐบาลควรดำเนินการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในด้านร่างกายโดยด่วน เพราะประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหาเรื่องนี้อย่างรุนแรง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน (ร้อยละ 63.2) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และจำนวน 15 คน

(ร้อยละ 78.9) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมากด้วยเช่นกัน 2) รัฐบาลควรมีการลดหย่อนภาษีให้กับผู้ประกอบการที่มีโครงการส่งเสริมพัฒนาจิตใจให้กับแรงงานก่อสร้าง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน (ร้อยละ 63.2) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้มาก และจำนวน 12 คน (ร้อยละ 63.2) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมากด้วยเช่นกัน 3) รัฐบาลต้องบังคับใช้กฎหมายแรงงานกับบริษัทๆ ที่รับเหมาแรงงานให้ต้องมีประกันสังคมให้กับแรงงานก่อสร้างทุกคน ซึ่งมีหลายบริษัทๆ ไม่ทำประกันสังคมให้ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คน (ร้อยละ 57.9) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และจำนวน 10 คน (ร้อยละ 52.6) เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมาก และ 4) รัฐบาลต้องแก้ปัญหาเรื่องยาเสพติดโดยด่วน เพราะทุกวันนี้ยาเสพติดกำลังระบาดในกลุ่มแรงงานก่อสร้าง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน (ร้อยละ 52.6) เห็นว่าประเด็นนี้มีความเป็นไปได้มากที่สุด และจำนวน 10 คน เห็นว่าจะเกิดความสำเร็จในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงในภาพรวม พบว่าด้านร่างกายควรจัดให้แรงงานก่อสร้าง เข้ารับการตรวจสุขภาพอย่างต่อเนื่อง มีโอกาสในการใช้สิทธิ การรักษาเจ็บป่วยขั้นพื้นฐาน และจัดอบรมให้มีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย ด้านจิตใจ ควรจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพจิต ได้แก่ การจัดกิจกรรมมอบรางวัลให้แรงงานก่อสร้างที่ปฏิบัติงานดีและกิจกรรมที่ทำให้แรงงานก่อสร้างเกิดความรักใคร่สามัคคีกัน ด้านเศรษฐกิจไม่มีความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่สอดคล้องกัน ด้านการศึกษา ควรเปิดโอกาสให้แรงงานก่อสร้าง ได้มีโอกาสทำงานที่ต้องใช้ความสามารถมากยิ่งขึ้น และรัฐบาลต้องเพิ่มสถานที่สำหรับฝึกอบรมให้มากขึ้น ด้านสังคมและสภาพแวดล้อม อธิบายให้แรงงานก่อสร้างเข้าใจในบทบาทตัวเองที่อาจก่อผลกระทบกับสังคม ด้านการบริหารจัดการคุณภาพชีวิต ควรมีการจัดสรรงบประมาณตามที่อยู่จริงของประชากรแฝง ณ ปัจจุบัน จัดชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสม และจัดหน่วยเฉพาะกิจที่มุ่งเน้น การพัฒนาชีวิตของแรงงานก่อสร้างอย่างจริงจัง ด้านกฎหมายแรงงาน รัฐบาลควรดำเนินการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในด้านร่างกายโดยด่วน บังคับใช้กฎหมายแรงงานกับบริษัทๆ ที่รับเหมาแรงงานให้ต้องมีประกันสังคมให้กับแรงงานก่อสร้าง แก้ปัญหาเรื่องยาเสพติด และลดหย่อนภาษีให้กับผู้ประกอบการที่มีโครงการส่งเสริมพัฒนาจิตใจให้กับแรงงานก่อสร้าง

3. ภาพอนาคตแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลของการศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง สามารถสรุปเป็นภาพอนาคต ดังนี้

ภาพที่ 19 ภาพอนาคตแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร

ภาพอนาคตแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในระยะแรกควรเริ่มจากระดับมหภาคใน 4 ด้าน ได้แก่ กฎหมายแรงงาน การบริหารจัดการ

คุณภาพชีวิต การศึกษา และสังคมและสภาพแวดล้อม โดยในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าประเด็นที่มีความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด แสดงรายละเอียดดังนี้

ระดับมหภาค

3.1 กฎหมายแรงงาน รัฐบาลควรเร่งแก้ปัญหาเรื่องยาเสพติดโดยด่วน เนื่องจากปัจจุบันนี้ปัญหายาเสพติดได้ระบาดในกลุ่มแรงงานก่อสร้างเป็นจำนวนมาก ซึ่งรัฐบาลสามารถดำเนินการได้ทันทีและมีความเป็นไปได้ในระดับสูง ทั้งยังสามารถดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไปได้ โดยสิ่งที่รัฐบาลควรดำเนินการคือ การออกกฎหมายเอื้อต่อการปฏิบัติงานให้สามารถเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเร่งรัดในการออกนโยบายและมาตรการคุ้มครองด้านยาเสพติด เช่น การออกตรวจตราที่อยู่อาศัยของกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างเพื่อค้นหาสิ่งเสพติด

3.2 การบริหารจัดการคุณภาพชีวิต มี 2 ประเด็นที่รัฐบาลควรเร่งจัดการแก้ไข ได้แก่

3.2.1 การจัดงบประมาณให้กรุงเทพมหานครสามารถบริหารจัดการเกี่ยวกับประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างได้โดยตรง เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ยังคงเป็นแจกจ่ายไปตามที่อยู่ตามทะเบียนบ้านของประชากรแฝง ทำให้กรุงเทพมหานครซึ่งมีประชากรแฝงจำนวนมากเข้ามาอยู่อาศัยไม่ได้รับงบประมาณตามจริง จึงควรจัดสรรงบประมาณให้กรุงเทพมหานครตามที่อยู่อาศัยจริงของประชากรแฝง เพื่อให้กรุงเทพมหานครสามารถบริหารจัดการเกี่ยวกับสุขภาพและคุณภาพชีวิตโดยรวมของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างได้

3.2.2 การกำหนดชั่วโมงการทำงาน เนื่องจาก ในช่วงเร่งการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง ผู้ใช้แรงงานก่อสร้างต้องเพิ่มชั่วโมงการทำงานของตัวเองเพื่อให้งานเสร็จทันตามเวลา หรือผู้ใช้แรงงานก่อสร้างบางรายต้องการรายได้ที่มากขึ้นจึงเพิ่มชั่วโมงการทำงานของตนเอง ซึ่งทำให้ส่งผลเสียต่อสุขภาพและอาจอันตรายถึงชีวิตของผู้ใช้แรงงานก่อสร้างเอง ดังนั้น การบริหารจัดการคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างจึงควรมีการกำหนดชั่วโมงการทำงาน โดยกำหนดชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสมเพียงพอต่อความต้องการของร่างกายในการพักผ่อน และให้เป็นไปตามบัญญัติข้อกฎหมายที่กำหนดไว้ให้ทำงานไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง

3.3 การศึกษา มี 2 ประเด็นที่รัฐบาลควรเร่งจัดการแก้ไข ได้แก่

3.3.1 การเพิ่มความก้าวหน้าในอาชีพการงาน กลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างควรมีโอกาสพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มความก้าวหน้าในอาชีพการงาน ทั้งยังในปัจจุบันมีแรงงานต่างด้าวเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมาก ซึ่งแรงงานเหล่านั้นเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ควรจัดสรรให้ทำงานในระดับล่าง ส่วนแรงงานไทยควรได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อเป็นแรงงานที่มีฝีมือต่อไป โดยการเปิดโอกาสในการทำงานกระทำได้ 2 กรณี คือ 1) ให้ผู้ใช้แรงงานก่อสร้างทำงานที่ได้พัฒนาความสามารถ หากผู้ใช้แรงงานผู้นั้นยังไม่มีทักษะเพียงพอ เช่น การให้ทำงานกับช่างผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อให้ผู้ใช้แรงงานสามารถ ได้เรียนรู้และเกิดการสอนงานระหว่างกัน และ 2) ให้ความไว้วางใจ และเชื่อมั่นให้ผู้ใช้แรงงานก่อสร้างทำงานที่ใช้ความสามารถมากขึ้น หากเห็นว่าผู้ใช้แรงงานผู้นั้นมีความสามารถก็ควรให้โอกาส เช่น ให้ทดลองเป็นช่างปูน ช่างไม้ ฯลฯ

3.3.2 การเพิ่มสถานที่ฝึกอบรม เพื่อให้ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง ได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากการเรียนรู้ในการทำงานแล้ว ควรมีสถานที่ฝึกอบรม เพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานและทักษะอาชีพโดยตรง เช่น โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เป็นต้น ซึ่งหลักสูตร การฝึกอบรมควรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเพิ่มหลักสูตรที่เกี่ยวกับแรงงานก่อสร้าง เช่น ช่างไม้ ช่างสี และช่างปูน เป็นต้น เพื่อให้ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างที่ย้ายเข้ามาอยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร ได้มีโอกาสในการพัฒนาฝีมือแรงงาน และทักษะอาชีพตนเอง นอกจากนี้ สถานที่ฝึกอบรมยังเป็นตลาดนัดพบแรงงานให้ผู้ประกอบการมา ติดต่อว่าจ้าง และแรงงานสามารถเลือกงานที่ตนเองพอใจได้ เป็นการเพิ่มโอกาสในการเลือกงานที่เหมาะสมกับตนเองต่อไป

3.4 สังคมและสภาพแวดล้อม รัฐบาลควรสร้างความเข้าใจให้แก่แรงงานก่อสร้าง เพื่อให้แรงงานได้ตระหนักถึงคุณค่าของตนเองที่มีต่อสังคม โดยอธิบายบทบาทหน้าที่ของแรงงาน ในการปลูกสร้างสิ่งก่อสร้าง ซึ่งสามารถสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นแก่สังคม

ภาพอนาคตแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง ในระยะต่อมาควรพิจารณาระดับปัจเจกบุคคลใน 2 ด้าน ได้แก่ สุขภาพร่างกาย และด้านจิตใจ และควรพิจารณาในระดับมหภาค ใน 4 ด้าน ได้แก่ การศึกษา สังคมและสภาพแวดล้อม การบริหารจัดการ คุณภาพชีวิต และกฎหมายแรงงาน สามารถเสนอแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

ระดับปัจเจกบุคคล

1. สุขภาพร่างกาย ควรจัดให้ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างมีสาธารณูปโภคที่ดี สะอาด และถูกหลักอนามัย ให้มีโอกาสใช้สิทธิการรักษาความเจ็บป่วยขั้นพื้นฐาน จัดหาให้มีโรงพยาบาลตรวจสุขภาพประจำปี และได้รับการตรวจสุขภาพอย่างต่อเนื่อง และเนื่องด้วยแรงงาน ต้องทำงานในสถานที่ก่อสร้าง ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างจึงควรได้รับการอบรมในเรื่องอันตรายจากการทำงานทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยระหว่างการทำงานต้องให้แรงงานสวม เครื่องป้องกันและปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ ยังควรจัดอบรม เพื่อความรู้ให้กับประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง เพื่อสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงหรือปรับตัว ให้เข้ากับงานและสิ่งแวดล้อมได้

2. จิตใจ ควรส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง โดยส่งเสริมกิจกรรมที่ทำให้แรงงานเกิดความรักใคร่สามัคคีกัน ในหมู่คณะและในองค์กร และจัด

กิจกรรมมอบรางวัลให้แรงงานก่อสร้างที่ปฏิบัติงานดี เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ และเป็นตัวอย่างให้กับ
แรงงานก่อสร้างคนอื่น

ระดับมหภาค

1. การศึกษา ควรเปิดโอกาสให้แรงงานก่อสร้างได้มีโอกาสทำงานที่ต้องใช้ความสามารถ
มากยิ่งขึ้น และรัฐบาลต้องเพิ่มสถานที่สำหรับฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานให้มากขึ้น
2. สังคมและสภาพแวดล้อม ควรอธิบายให้ประชากรแฟงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างเข้าใจ
ในบทบาทของตัวเองที่อาจก่อผลกระทบกับสังคม
3. การบริหารจัดการคุณภาพชีวิต รัฐบาลควรดูแลงบประมาณสวัสดิการของประชากร
แฟงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างอย่างแท้จริง และควรจัดหน่วยเฉพาะกิจที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของแรงงานก่อสร้างอย่างจริงจัง
4. กฎหมายแรงงาน รัฐบาลควรดำเนินการส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านร่างกายของ
ประชากรแฟงโดยด่วน เพราะประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหานี้อย่างรุนแรง โดยต้องบังคับใช้
กฎหมายแรงงานกับบริษัทฯ รับเหมาก่อสร้างต้องมีประกันสังคมให้กับแรงงานก่อสร้างทุกคน
นอกจากนี้ รัฐบาลควรมีมาตรการลดหย่อนภาษีให้กับผู้ประกอบการที่มีโครงการส่งเสริมพัฒนา
จิตใจให้กับผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง